

DIARI DE SESSIONS

DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

X legislatura

Quart període

Sèrie C - Número 368

11 de març de 2014

Comissió d'Estudi del Dret a Decidir

Presidència de la M. H. Sra. Núria de Gispert i Català

Sessió núm. 11

SUMARI

Compareixença

de Gregorio Garzón Clariana, catedràtic de dret internacional públic de la Universitat Autònoma de Barcelona i exjurisconsult del Parlament Europeu (tram. 357-00582/10). p. 3

Altres qüestions

p. 17

Aquesta publicació és impresa en paper ecològic (definició europea ECF), en compliment del que estableix la Resolució 124/III del Parlament, sobre la utilització del paper reciclat en el Parlament i en els departaments de la Generalitat, adoptada el 30 d'abril de 1990.

El DSPC reproduceix només les intervencions orals fetes durant la sessió. La resta de documentació que acompanya la intervenció es pot consultar a l'expedient de la comissió.

Transcripció i correcció: Mallol Traductors Associats · Imprès al Parlament
ISSN: 0213-7976 (general), 0213-7992 (sèrie C) · DL: B-3.468-1982 · www.parlament.cat

SESSIÓ NÚM. 11

La sessió s'obre a les quatre de la tarda i deu minuts. Presideix la presidenta del Parlament. Assisteix la Mesa la secretària general.

Hi són presents els diputats Antoni Font Renom i Oriol Pujol i Ferrusola, pel G. P. de Convergència i Unió; Gemma Calvet i Barot i Albert Donés i Antequera, pel G. P. d'Esquerra Republicana de Catalunya; Ferran Pedret i Santos, pel G. P. Socialista; Jaume Bosch i Mestres, pel G. P. d'Iniciativa per Catalunya Verds - Esquerra Unida i Alternativa, i Quim Arrufat Ibáñez, pel G. Mixt.

Assisteix a aquesta sessió el catedràtic de dret internacional públic de la Universitat Autònoma de Barcelona i exjurisconsult del Parlament Europeu, Gregorio Garzón Clariana.

ORDRE DEL DIA DE LA CONVOCATÒRIA

1. Compareixença de Gregorio Garzón Clariana, catedràtic de dret internacional públic de la Universitat Autònoma de Barcelona i exjurisconsult del Parlament Europeu, davant la Comissió d'Estudi del Dret a Decidir (tram. 357-00582/10). Comissió d'Estudi del Dret a Decidir. Compareixença.

2. Altres qüestions.

La presidenta del Parlament

Bona tarda als membres de la Comissió d'Estudi del Dret a Decidir.

Abans de començar aquesta sessió, algun grup parlamentari vol comunicar alguna substitució per a aquesta sessió? (*Gemma Calvet i Barot demana per parlar.*) Senyora Calvet.

Gemma Calvet i Barot

Jo per raons personals m'hauré d'absentar a tres quarts. Vindrà el meu company, Albert Donés, que...

La presidenta del Parlament

Molt bé.

Gemma Calvet i Barot

...em substituirà. I ho lamento, en tot cas.

La presidenta del Parlament

Senyor Pedret? (*Pausa.*) No. Senyor... (*Pausa.*) Tampoc. I senyor Font, tampoc. D'acord, molt bé.

Compareixença

de Gregorio Garzón Clariana, catedràtic de dret internacional públic de la Universitat Autònoma de Barcelona i exjurisconsult del Parlament Europeu (tram. 357-00582/10).

Doncs, avui substanciarem, en aquesta sessió de la comissió d'estudi, la compareixença del doctor Gregorio Garzón Clariana, catedràtic de dret internacional públic de la Universitat Autònoma de Barcelona, i també exjurisconsult i exdirector general del Servei Jurídic del Parlament Europeu del 1994 al 2006. El doctor Garzón és autor de nombroses publicacions sobre matèries de dret internacional o de dret europeu. Ostenta, des del 2009, una de les càtedres Jean Monnet *ad personam* de dret de la Unió Europea, en el marc de la qual desenvolupa el projecte Democràcia i dret a les institucions europees, subvencionat per la Unió Europea i la Universitat Autònoma de Barcelona, i que té com a objectiu millorar la comprensió del paper de la democràcia en els processos de decisió de les institucions de la Unió Europea.

Precisament els profunds coneixements del dret i de les institucions europees, adquirits al llarg de la seva trajectòria professional i acadèmica, llarga i fecunda, fan que les aportacions del doctor Gregorio Garzón als treballs d'aquesta Comissió d'Estudi del Dret a Decidir siguin ben destacables i benvingudes.

Vull amb aquestes paraules agrair al doctor Garzón la seva presència avui aquí. És una de les persones que ja des de l'inici de la comissió havíem parlat de cridar-la, de fer-la venir a la comissió. Com saben vostès, fins ara hem tingut compareixences d'experts constitucionalistes o de dret internacional, o bé polítics de diferent ideologia, però ens faltava tenir el coneixement i la saviesa d'alguna persona que hagués estat durant molts anys a les institucions europees.

Sense més, li passo la paraula, si bé vull saludar els dos professors que avui l'acompanyen, que són la senyora Mirentxu Jordana i el senyor Ferran Brunet. Benvinguts.

I iniciem aquesta jornada amb la paraula del doctor Gregorio Garzón.

Gregorio Garzón Clariana (catedràtic de dret internacional públic de la Universitat Autònoma de Barcelona i exjurisconsult del Parlament Europeu)

Moltes gràcies, senyora presidenta. Una de les coses, de les nombroses coses agradables que visc d'ençà que he tornat de les institucions europees és que, si hi ha persones amables i de bona voluntat que presideixen, et fan un elogi abans de començar, cosa que s'agraeix i que et dóna una mica de moral, perquè a les institucions europees això només ho fan, si escau, quan acabes, però no vas precedit d'una bona presentació.

Dit això, efectivament intentaré explicar, des de la meua experiència internacional, com es veu el procés endegat a Catalunya i com el poden veure les institucions europees. No es tracta aquí d'indiscrecions, per dir-ho d'alguna manera, o de tenir informació privilegiada

–jo, de tota manera, ja fa uns quants anys que no visc a Brussel·les–, però sí de fer una anàlisi de les manifestacions que s'han anat produint per part de les institucions europees, d'una banda, i, d'una altra, també, de veure quines poden ser les perspectives, tenint present el *background* del que un pot conèixer de les institucions i del dret europeu.

Vull advertir, per això, que la meua perspectiva és més aviat institucional i jurídica. Jo no seria la persona més indicada per dir-los quina és a percepció que tenen els grups parlamentaris del Parlament Europeu o els partits polítics a nivell europeu. Això, qualsevol dels diputats catalans estaria molt més ben situat que jo per fer-ho, evidentment. És una altra perspectiva.

Jo n'he estat conseller jurídic, i això vol dir que no tinc només la perspectiva, per dir-ho així, «professoral», sinó que per mi és molt important distingir el que podria ser, o fins i tot el que hauria de ser, del que és, efectivament, en un moment donat, de l'estadi de la construcció i del dret europeu. Aquesta és una cosa de la qual ja aviso, i aquest exercici de distinció –no cal dir-ho– no sempre és gratificant, començant per la persona que la fa, la distinció, perquè de vegades arribaràs a resultats que personalment no et complauen. Però això és com el metge, que dona un diagnòstic que no li agrada gens haver de donar: no està a les seves mans canviar la malaltia del pacient.

Dit això, començaré, perquè es vegi que de tota manera també sóc professor, amb una nota erudita. En Johann Gottlieb Heineccius, un jurista alemany del segle XVIII, dels que encara escrivien en llatí, distingia entre dues classes diferents d'opinions que pot donar un jurista: d'una banda, els dictàmens o informes sobre qüestions de dret, i, d'altra banda, els avisos o els pronòstics del que pot passar, de quines serien les conseqüències si s'emprenen determinades accions. Jo en aquesta exposició intentaré fer una mica de les dues coses –penso que les dues coses els poden interessar.

Primer de tot, volia repassar i desxifrar les posicions que han anat prenent els presidents i altres representants de les institucions europees, algunes de recents, sobre el procés català. El cas català es veu a Europa, òbviament, en un context més general: el context en què hi ha també el cas d'Escòcia, el cas de Flandes i altres casos, potser no tan punyents o coneguts, però que també, naturalment, causen preocupació o com a mínim són objecte d'atenció a Brussel·les.

Si analitzem el que han dit les institucions europees sobre aquest grup de casos més o menys similars, hi podem trobar, penso, quatre elements. El primer element és la idea que aquests processos es tracten de qüestions internes dels estats afectats i no de problemes sobre els quals la Unió Europea s'hauria de pronunciar. Aquí podria donar-ne diversos exemples, però donaré el del president del Parlament Europeu, el senyor Martin Schulz, el proppassat 3 de novembre, quan va dir que la Unió Europea no pot prendre posició sobre la qüestió catalana i que l'hem de solucionar aquí. Això és un exemple d'aquestes posicions; és significativa, perquè precisament el senyor Schulz, com

saben, és un coneixedor de la literatura catalana i molt interessat per la cultura del país.

Això no ens ha d'estranyar, perquè l'article 4 del Tractat de la Unió Europea –que s'ha afegit al Tractat de Lisboa–, al paràgraf 2, sobre el que s'anomenen els «contralímits» –ara està molt de moda parlar dels «contralímits», que són els límits que pateix la Unió Europea com a contrapartida dels límits que pateixen els estats membres per ser membres de la Unió Europea; són aquests, els contralímits–, i en aquest apartat sobre els contralímits es diu, concretament: «La Unió respecta la igualtat dels estats membres davant dels tractats, i també llurs identitats nacionals, inherents a llurs estructures polítiques i constitucionals fonamentals, inclòs el sistema d'autonomia local i regional. La Unió respecta les funcions essencials dels estats, particularment les que tenen per objecte garantir llur integritat territorial, mantenir l'ordre públic i protegir la seguretat nacional» –final de la citació. Per tant, si aquest és l'estat de coses del Tractat, no ens ha d'estranyar que el senyor Schulz prengui aquesta posició.

La segona afirmació és que, en cas de secessió de part dels actuals estats membres de la Unió Europea, els nous estats que sortirien de la secessió no serien *ipso facto* estats membres de la Unió Europea i, per tant, els tractats de la Unió no s'hi aplicarien. Això no és nou, perquè el primer que ho va dir va ser el president Romano Prodi en unes declaracions oficials, en resposta oficial a qüestions parlamentàries, l'any 2004. Fa deu anys, ja, d'això, però s'ha anat repetint, i així, per exemple, el proppassat 12 de desembre el senyor Van Rompuy, el president del Consell Europeu, ho va tornar a repetir en termes molt similars als del president Prodi. Això significa, sobretot, que, en cas de secessió, des del punt de vista dels presidents d'aquestes institucions, es produiria una discontinuïtat en els drets de què gaudeixen els ciutadans, les ciutadanes i les empreses dels estats, de, per exemple, Escòcia o Catalunya, pel fet de llur pertinença actual a la Unió.

El tercer aspecte que podem trobar és que en el cas que els nous estats independents volguessin ser membres de la Unió Europea, cosa que naturalment no és cap obligació jurídica, en aquest cas s'hauria de seguir el procediment previst pel Tractat de la Unió per a l'admissió de nous estats membres. Aquí hi ha diverses declaracions concordants, entre altres unes de molt recents del president de la Comissió, el senyor Barroso, i de la vicepresidenta de la Comissió Europea, la senyora Reding. Ho dic perquè això són declaracions específicament de la Comissió Europea, no conec altres manifestacions d'altres institucions en aquest sentit. Bé, això faria –entre nosaltres– que hi hagués un cert paral·lisme, curios, entre la situació dels nous estats, d'aquests nous estats, i la situació que es donaria si un estat membre dels actuals es retirés de la Unió Europea i hi volgués entrar, de nou, perquè, si volgués entrar-hi de nou, efectivament, se li aplicaria el procediment general –és un paral·lisme curios.

I, finalment, el quart aspecte, en el qual han insistit recentment el president Barroso i la senyora Reding, és que, bé, segons ells l'adhesió de Catalunya o d'Escòcia no serien ni fàcils ni ràpides. El senyor Barroso

ha dit, en el cas d'Escòcia, que l'entrada seria «extremadament difícil» –cito literalment– «si no impossible» –final de la citació–, i la senyora Reding, amb un accent una mica dramàtic, ha dit: «No vull perdre Catalunya.» És aquesta tesi de fons.

No entraré directament a comentar aquest darrer aspecte, perquè ara, senyora presidenta, el que jo faria és començar ja amb les meves observacions i els meus pronòstics.

Aquí tenim dues qüestions –o dos grups de qüestions, si ho volen. La primera és, justament, si és cert que, en el cas que Catalunya o Escòcia esdevinguessin estats independents, necessitarien demanar-hi l'adhesió i seguir el procediment previst pel Tractat de la Unió com qualsevol altre nou estat membre, tal com ens diuen des de les institucions europees. I la segona qüestió –o el segon grup de qüestions– seria més aviat si Catalunya o Escòcia quedessin fora de la Unió, i se'ls apliqués, doncs, el procediment d'adhesió, quines serien les perspectives de llurs relacions amb la Unió Europea. I aquí obriríem una mica més l'espectre, perquè no es tractaria només de la qüestió d'ingrés, sinó d'altres possibles alternatives.

Bé, respecte a la primera qüestió s'ha de dir que aquí estem en un cas de successió d'estats. Ho dic perquè aquesta és una matèria ben coneguda de dret internacional públic, clàssica, als programes de l'assignatura, per dir-ho d'alguna manera, i també és clàssic que és una matèria complicada: jo no he vist mai els estudiants contents si se'ls ha posat a l'examen una pregunta de successió d'estats, perquè és una cosa tècnicament complicada, que té molts aspectes i en què les solucions jurídiques no sempre estan ben establertes i canvien segons si es tracta de successió en matèria de tractats, o de béns públics, o de deutes o d'arxius, etcètera.

Per tant, aquí centrem-nos en el que seria el cas, que el cas seria: els efectes d'una successió d'estats en la pertinença a les organitzacions internacionals de què són membres –posem-hi, per exemple, actualment, Espanya, el Regne Unit o Bèlgica, si volem, eh?–..., quins serien els efectes? Bé, aquí d'una manera general s'ha de dir que als tractats constitutius d'organitzacions internacionals això no es contempla: no es contempla perquè, quan els estats preparen els textos dels tractats, pensar ja en possibles transformacions territorials dels estats els resulta clarament antipàtic i, per tant, això no es preveu expressament als tractats; però, clar, n'hi ha, evidentment, una pràctica, a les organitzacions, perquè aquests casos es produeixen.

En general la successió d'estats, com he dit abans, és complexa i hi ha diverses solucions, però per a aquesta hipòtesi concreta s'ha de dir que la pràctica és gairebé uniforme. I quina és la solució? Doncs, la solució és que l'estat membre que pateix una secessió continua sent membre de l'organització –si no desapareix del tot, aleshores la qüestió ja és una altra hipòtesi que ja no és la secessió, naturalment– i, en canvi, l'estat producte d'aquesta secessió hi ha de demanar l'adhesió seguint els procediments habituals.

Això es dona, per exemple, a les Nacions Unides, on va aparèixer de seguida, el cas. Va aparèixer l'any 47,

el moment de la divisió de l'Índia i del Pakistan: es va considerar que l'Índia era la successora de l'Índia, i hi va continuar sense problemes, però el Pakistan hi va haver de demanar l'admissió. I a partir d'aquí, els exemples són molt nombrosos, no cal aquí fer esment d'un darrere l'altre, perquè, ja dic, n'hi ha molts.

Pel que fa a altres organitzacions, aquesta línia de vegades ha patit petites alteracions. Però els casos que no s'hi ha aplicat aquesta pràctica són molt excepcionals. N'hi ha un de conegut, que és el de l'Organització Mundial de la Salut, perquè a l'Organització Mundial de la Salut hi va haver un moment en què hi havia tota una sèrie de nous estats i es va voler simplificar al màxim, i, de fet, es va aconseguir una certa continuïtat. La raó no és molt difícil de comprendre: en el camp de la salut hi havia un interès general molt evident; però bé, no deixa de ser una excepció a la regla.

Això convé que ho tinguem present com a context general ara quan entrem ja directament a la situació a la Unió Europea. La situació a la Unió Europea és diferent de la de les organitzacions internacionals tradicionals. Això m'agradaria recordar-ho, a tall d'introducció, perquè si no hi ha coses que a vegades no es veuen bé, perquè hi ha dues característiques molt particulars. La primera és el principi de legalitat: a les organitzacions internacionals, com en principi en tot el dret internacional, molt sovint la pràctica va al dret, se n'acaba fent un costum i això acaba sent dret o... Bé, això no passa en absolut en el cas de la Unió Europea: si vostès consulten la jurisprudència del Tribunal de Justícia, veuran que tot sovint el tribunal ha dit –perquè és una frase ja clàssica– que una simple pràctica, sobretot una simple pràctica del Consell, que acostuma a ser el pecador, no és oposable a les altres institucions ni produeix cap efecte jurídic. I, en conseqüència, el Tribunal de Justícia amb freqüència ha anul·lat actes que no feien més que seguir una llarga pràctica, però arriba un moment que hi ha un recurs i en aquest moment el tribunal ho declara tot il·legal, sense ni pensar-s'hi; això, perfectament fàcil i freqüent.

La segona característica que té... Bé, això vol dir una cosa, eh?, i de vegades aquí –no ens ho amaguem– sobre el tema que estem parlant es parla de «solucions pragmàtiques». Les solucions pragmàtiques són possibles en el camp de la Unió sempre que es respectin els tractats; si no, és il·lusionari pensar-hi. Quants cops he sentit els diputats del Parlament Europeu demanant-me solucions pragmàtiques i els he hagut de donar aquesta mala notícia –això era freqüent.

En segon lloc, tenim el fet que tenim el control del Tribunal de Justícia de la Unió, que, a més, té una jurisdicció molt àmplia, eh? Si agaféssim –la hipòtesi, eh?, per tenir una hipòtesi– que Catalunya i Escòcia quedessin fora de la Unió després de llur independència, aquí, de tota manera, hi hauria la jurisdicció del Tribunal de Justícia. Podria haver-hi ciutadanes, ciutadans o empreses que anessin allà i diguessin: «Bé, aquí m'han privat de tals drets. I què passa? Ja no els tinc?, o sí que els tinc?» I, finalment, doncs, aquest tipus de qüestió es resoldria amb la toga posada, no al Consell. Això és propi del sistema de la Unió Euro-

pea, i, naturalment, no es dona a les organitzacions internacionals tradicionals.

Tenint present tot això, la bona qüestió seria quin és el pronòstic sobre la posició que podria prendre el tribunal, no? –seria la bona qüestió. Bé, aquí el que s'ha de saber, per començar, és que, com a regla general, el que fa el tribunal quan hi ha solucions de dret internacional és aplicar aquestes solucions excepte si veu una bona raó per no fer-ho. Aquesta n'és la línia de la jurisprudència des de sempre, i alguns de nosaltres ens hem pogut il·lustrar fent pronòstics sobre sentències del tribunal precisament partint d'aquesta hipòtesi: l'encertes mot més per tindre aquesta hipòtesi que si parteixes de la contrària, això és el mínim que es pot dir. Això també és normal perquè, entre altres coses, els tractats de la Unió són tractats internacionals, s'han d'interpretar segons les regles de dret internacional, i una d'aquestes regles –vostès la trobaran en l'article 31 del Conveni de Viena sobre el dret dels tractats de l'any 1969– és que les disposicions s'han d'interpretar a la llum dels principis rellevants, pertinents de dret internacional aplicables.

Per tant, aquí la pregunta és si hi hauria un element específic de la Unió Europea tan potent que fes que s'hagués d'arribar a una solució diferent d'aquella a què arriba el dret internacional públic, aquests són els termes de la pregunta que es faria, certament, el tribunal. Aquí, bé, això és la tesi del que podríem anomenar «els drets adquirits dels ciutadans europeus», que ha desenvolupat la doctrina de l'ampliació interna de la Unió Europea. Aquesta doctrina el que ens diu, finalment, és que els ciutadans europeus pel fet de ser-ho haurien de conservar certs drets, i complementàriament també ens diu que els tractats no podrien atemptar contra els drets democràtics d'aquests ciutadans –són els dos eixos, si ho he llegit bé, fonamentals d'aquesta doctrina.

Bé, aquest és un enfocament efectivament atractiu i interessant, però –ho diré immediatament– mancat de base jurídica als tractats; no en té. Els drets dels ciutadans de la Unió són els que són, estan dits al Tractat i a la Carta de drets fonamentals, i també està dit quin és el procediment per ampliar la llista, per ampliar el catàleg de drets. I no hi ha més: no és una llista on puguis dir que hi ha drets implícits; no existeixen els drets implícits, tens els del catàleg. Personalment, tinc pocs dubtes –pocs dubtes– sobre aquest enfocament.

Hi ha una altra qüestió –hi ha una altra qüestió– i és que, clar, la pèrdua de la nacionalitat, en els casos que estem parlant, doncs, d'Espanya, de Gran Bretanya o de Bèlgica, portaria automàticament a la pèrdua de la condició de ciutadà europeu. La ciutadania europea comporta drets que no es desprenen de la condició nacional, drets addicionals, s'addicionen als drets que tenen els ciutadans dels estats membres, però no tenen una vida independent. L'adquisició, la pèrdua o la recuperació de la ciutadania europea en cada cas depenen de les regles de nacionalitat de l'estat membre corresponent. Això es desprèn del Tractat; poden veure l'article 20 del Tractat de funcionament, però a més hi ha jurisprudència expressa, eh? Hi ha una sentència

del Tribunal de Justícia en l'afer Rottmann, de l'any 2010, particularment expressiva sobre aquest punt.

Bé, passem ara, doncs, si els sembla bé, a la qüestió de les perspectives de les relacions amb la Unió Europea en el cas de la constitució d'un estat independent.

Com vaig de temps, presidenta? Bé?

La presidenta del Parlament

Bé, tranquil.

Gregorio Garzón Clariana

Bé, aquí ja tenim dues coses: perspectives d'ingrés i alternatives possibles. Perspectives d'ingrés. És molt difícil –com alguns ho donen a comprendre a la comissió–, seria molt difícil? Aquesta seria la pregunta. Aquí hi ha l'article 49 del Tractat. L'article 49 és certament la disposició que imposa un procediment feixuc. De fet, hi ha dos procediments: hi ha un procediment institucional, al qual participa la Comissió Europea, el Consell per unanimitat i el Parlament per majoria absoluta, però després hi ha un procediment intergovernamental, que són les negociacions entre els estats membres i el nou estat, i tot això s'acaba amb ratificacions autoritzades pels parlaments de tots els estats.

Per tant, és un procediment feixuc, això em sembla clar, i com que, a més, hi ha la unanimitat, doncs, això ja ha permès que, per consideracions, diguem-ho així, purament formals, ja se n'hagin fet pronòstics, de vegades molt pessimistes. Per exemple, la meua bona col·lega, la professora Araceli Mangas, la catedràtica de la Complutense, ha dit que seria gairebé impossible l'adhesió, concretament, de Catalunya, perquè s'està fent en condicions d'una deslleialtat molt gran i a més a més pertorbaria enormement el funcionament de la Unió Europea. Això ho ha posat negre sobre blanc en un article que ha publicat a tall de consideració jurídica. Bé, no tenim la mateixa concepció, la professora Mangas i jo, del que dona de si el dret, probablement.

Tenim, també, en canvi, impressions optimistes. Per exemple, tenim un article de l'Ignacio Molina, publicat pel Real Instituto Elcano, de Madrid, en què dona a comprendre que tot aquest procés de què estem parlant, aquests dos processos es podrien dur a terme fins i tot abans de la independència, amb la qual cosa no hi hauria cap discontinuïtat. Això és una perspectiva de no-jurista, per això –estic parlant d'un especialista en ciència política–, i ho dic –ho dic– perquè jo no dic que sigui impossible –perquè una cosa que s'ha d'ensenyar sempre als juristes joves és «mai no diguis mai»–, però de tota manera s'ha de veure una cosa, i és que, per entrar-hi un nou estat membre, les institucions europees han de veure el seu sistema constitucional i si aquest sistema s'adequa als estàndards europeus. Per a això, necessites tenir una constitució, de manera que, perquè la peHícula de l'Ignasi Molina fos possible, necessaries tenir una constitució ben abans de la independència, aprovada en condicions en les quals pugui ser vista com a tal constitució, clar, no una constitució teòrica feta per un grupet d'estudiosos, no, no: una constitució feta per gent que ha

sortit d'unes eleccions, etcètera. Clar, tot això, abans de..., em sembla... Potser hi ha altres mecanismes, però aquest mecanisme no penso que serà fàcil que es produeixi a la pràctica.

Què es pot dir sobre això? Jo penso que aquí el que es pot dir és dir una mica quina és la pràctica i poca cosa més. Quina ha estat la pràctica fins ara? La pràctica fins ara és que les negociacions sempre han estat llargues –sempre: més i menys llargues, però sempre llargues– i de vegades complicades per factors completament aliens a la candidatura, eh? M'explico: recordaré primer que l'adhesió ibèrica, d'Espanya i Portugal, va haver d'esperar. Per què? Ah, perquè Grècia tenia unes determinades exigències i, com que tenia el suport de França, va tenir prou força per retardar-ho tot. Els més joves d'aquí no ho saben, probablement no se'n recorden, però aquest va ser el cas: això va provocar un retard d'anys.

En el cas de països com Suècia, Àustria o Finlàndia es van haver d'esperar perquè la Comissió Europea va inventar, i el Consell va estar-hi d'acord, el principi que abans havien d'estar en una situació especial, a l'anomenat «espai econòmic europeu», i fins tot un seguit d'anys després no se'ls va voler admetre com a estats membres. I no parlem dels països de l'Europa central i oriental: hi ha països..., Txecoslovàquia –després Txèquia i Eslovàquia–, Polònia i Hongria, aquests quatre pensaven que serien admesos pràcticament de seguida i tots sabem que no ha estat així. Per què? Doncs, perquè políticament es va decidir fer un paquet amb no sé quants estats més, i fins que en aquest paquet no hi va haver un acord, i un acord que a més a més era complicat perquè hi havia el tema de Xipre, etcètera, doncs, no es va produir l'admissió d'aquests quatre estats, que són els primers que van fer la transició cap a un sistema democràtic, cap a una economia de mercat. Per tant, aquesta és la pràctica.

No és massa engrescador. Ara, això no vol dir que no es poguessin trobar solucions per accelerar les coses; s'han trobat, a la Unió Europea, solucions per accelerar moltíssimes coses, tots en som conscients, de manera que això és una qüestió que, sincerament, penso que no depèn d'aquesta mecànica. Aquesta mecànica s'ha de complir, certament, però es podria complir molt ràpidament o no tan ràpidament segons tota una sèrie de variables. Jo en puc imaginar unes quantes, amb la meua experiència, però probablement n'hi ha més. Una variable, que em penso que tothom ja n'ha parlat, és la reacció dels estats membres que pateixen la secessió, i això és bastant clar. Perquè, clar, una cosa és si hi ha un acord de successió, com s'ha arribat allà, i una altra cosa és si no n'hi ha –això està clar.

La segona és si es tractés d'un cas aïllat o d'una sèrie de casos similars. Això també hi podria tenir una influència.

L'altra és la sensibilitat de certs estats membres en aspectes d'integritat territorial. No és cap casualitat que Xipre no hagi reconegut Kosovo, per exemple, no? Per Xipre, la qüestió de la integritat territorial és una qüestió clau. Hi ha estats que són més sensibles a això, i el pes que se'ls deixés tenir, arribat el cas..., i aquest

pes depèn ja de moltes més coses: interessos econòmics i estratègics que poden jugar en diferents sentits, si es poden apaivagar certs recels que hi podrien tenir certs estats. Perquè, clar, jo m'imagino –ningú no m'ho ha dit, però jo m'ho imagino– que per la banda francesa es deuen fer reflexions, perquè jo els puc dir –això sí que els ho puc dir– que, quan va ser qüestió de la utilització del català a les institucions europees, membres de les institucions europees francesos es van fer la reflexió públicament: jo me'n recordo perfectament, de sentir una persona, el nom de la qual no diré perquè no era una reunió pública i que ara ocupa un càrrec eminent al Govern francès, dir: «Bé, vostès faran el que vulguin. De tota manera, això no va per mi, perquè els catalans francesos, segons les meves disposicions institucionals, mai» –ho dic bé: «mai»– «vol-dran parlar en català a l'hemicicle» –punt final de la intervenció. Vull dir que aquestes coses poden intervenir, també, en aquests debats.

Bé, això és la qüestió, doncs, de les perspectives d'ingrés. Jo penso que aquí és tan imprudent ser molt optimista com fer prova d'un pessimisme excessiu. Jo respecto molt, naturalment, el nivell d'informació privilegiada que certament té el senyor Barroso, però, bé, aquestes coses també són molt evolutives.

Altres possibles relacions amb la Unió Europea –i amb això acabo, senyora presidenta. Doncs, bé, això està clar que els estats que no són membres de la Unió Europea poden concloure acords amb la Unió. Aquests acords poden ser de diferents tipus, i n'hi ha amb procediments molt més feixucs que d'altres. Els acords millors i més complets quins són? Els anomenats «acords d'associació»: els acords d'associació exigeixen la unanimitat del Consell, l'aprovació del Parlament Europeu, i a la pràctica –a la pràctica– sovint l'acord dels parlaments de tots els estats membres, perquè hi ha una qüestió tècnica –que, si els interessa, els l'explicaré després– que permet afegir-hi això, eh? No és molt ortodox, però és legal. Els tractats d'associació quan es fan amb un estat europeu es consideren un pas previ a l'adhesió i, per tant, són uns tractats molt significatius. Els més joves tampoc no ho saben –potser–, però és per aquesta raó que la Comunitat Europea no va voler mai fer un acord d'associació amb l'Espanya de Franco, perquè mai va voler donar a comprendre que hi havia una possibilitat d'adhesió en aquell moment.

En segon lloc, tenim acords sectorials, i aquest «sectorials» poden ser de molts sectors, i en molts casos la base jurídica aplicable, doncs, s'accontenta amb la majoria qualificada del Consell, per exemple. Aquest és el cas dels acords comercials, per exemple; són uns acords certament importants, des del punt de vista econòmic.

Per acabar, en aquesta qüestió els diria que, de tota manera, aquí també es pot exemplificar que molt depèn de les circumstàncies polítiques. Si vostès llegeixen publicacions que diuen sobre això, veuran citat no sé quants cops el cas de Kosovo, per dir que, bé, que Kosovo ha estat demonitzat i ho estarà perquè Europa no es podria governar amb petites entitats com Kosovo, etcètera. I aquest és un discurs que surt freqüent-

ment en discussions sobre els casos d'Escòcia i de Catalunya, encara que penso que no es poden comparar exactament amb Kosovo, però surt, aquesta comparació. Doncs, bé, s'ha de saber –s'ha de saber– que, malgrat tot això, si vostès llegeixen les conclusions del Consell Europeu del juny de 2013, allà veuran que el Consell Europeu pren nota que el Consell ja ha autoritzat l'inici de les negociacions amb Kosovo en vistes de què? No d'un acord comercial, no; d'un acord que s'anomena Acord d'estabilització i associació –Acord d'estabilització i associació de Kosovo. Aquest exemple em sembla molt, molt significatiu, a més, perquè, clar, Kosovo és un exemple d'independència unilateral, i a més un exemple, com he apuntat ja abans, d'estat que no és reconegut per tots.

És molt difícil, siguem sincers, pensar a ser membre de la Unió Europea si no s'és reconegut pels altres membres del club. No se sap com podria funcionar, això. Hem de visualitzar les coses: com es faria una reunió del Consell Europeu amb un que no fos... Això no és fàcil d'imaginar, però, en canvi, quan es tracta d'acords amb tercers estats, això –manifestament, eh?– no hi juga el mateix paper, malgrat tota la literatura que es genera sobre el cas de Kosovo, que fa comprendre el contrari.

Senyora presidenta, i de conclusió no tinc massa conclusió, jo, perquè faig aquestes observacions, i d'allò altre, m'abstindré molt bé, com sempre acostumo a fer, de voler segrestar el paper dels únics que tenen legitimitat democràtica per fer les coses. De manera que volia agrair als participants llur paciència i llur atenció, i res més.

Moltes gràcies.

La presidenta del Parlament

Moltes gràcies, senyor Garzón. Ara faríem el torn dels grups, i té la paraula, en primer lloc, la senyora Gemma Calvet, en nom d'Esquerra Republicana de Catalunya.

Gemma Calvet i Barot

Gràcies, presidenta. Gràcies, senyor Garzón; en primer lloc, per haver acceptat la proposta d'aquesta comissió a comparèixer i a contribuir a la reflexió entorn del dret a decidir i el procés en el qual estem en aquest Parlament de Catalunya compromesos, i també pel to i per la qualitat, que no podia ser d'una altra manera, però em refereixo a la qualitat oberta, des del punt de vista intel·lectual i d'anàlisi, que vostè aquí ha aportat en les seves reflexions. Aquest final de «no tinc cap conclusió» jo crec que és el bon inici del seu plantejament. I és sobre aquesta qüestió, diguem-ne, aquesta possibilitat oberta que des del punt de vista de l'àmbit europeu se'ns ofereix com a escenari, que nosaltres li volem plantejar una sèrie de qüestions, reflexions, per veure si en el seu segon torn pot referir-s'hi, si ho troba vostè pertinent.

Ha estat molt clar pel que fa a la dimensió jurídica de la Unió Europea, actualment constituïda a través de tractats internacionals. I amb aquesta màxima jurídica sa-

bem que no hi ha un dret europeu específic, eh?, sinó que el que hi ha hagut són unes dinàmiques jurídiques que pegen de les institucions i dels tractats internacionals. També hi han uns tribunals, que vostè ha expressat clarament que, tot i que tenen una línia de continuïtat, moltes vegades han de sorprendre amb resolucions davant de les situacions que sorgeixen, que emergeixen. I, per tant, aquesta perspectiva de limitació jurídica o d'estricta seguretat jurídica respecte de criteris jurídics preconcebuts donem per descomptat que no es pot establir, tot i que vostè ha fet un esment de les declaracions d'alguns responsables europeus cauteloses, prudents, algunes amb pronunciaments més polítics que jurídics, i que suposo que vostè les ha portat aquí com a europeista que és i com a punt de referència, però no tenen per què posar-se en valor més que aquest caràcter ampli, des del punt de vista de la possibilitat jurídica, que la Unió Europea pot oferir en un determinat moment a una possible constitució de Catalunya com a estat.

L'altra qüestió que també li poso de manifest, que ens interessa especialment..., i també vostè ho ha abordat molt clarament en la seva darrera publicació –crec que és la darrera–, *Ciudadania europea i democràcia*, un molt bon llibre, en què vostè fa èmfasi en aquest vincle dels drets de la ciutadania; és a dir, dels drets de cadascú, dels ciutadans i ciutadanes europeus, respecte a Europa. I, per tant, quan vostè ha fet aquesta anàlisi del que representa, a través del Tractat de Lisboa, la discontinuïtat en la pertinença a la Unió Europea, la pregunta que nosaltres li fem és: els drets dels ciutadans també són discontinus? O aquí hi ha un debat jurídic pertinent –i segurament que s'haurà d'explorar per part dels organismes que els correspongui en el seu moment, potser els tribunals– entre una col·lisió normativa de drets subjectius i adquirits, i reconeguts a la mateixa Carta de drets fonamentals de la Unió Europea basant-nos en el principi democràtic, que no tenen cabuda en un caràcter discontinu, sinó que, per la seva naturalesa jurídica, són permanents? Si aquests drets existeixen –i em refereixo a drets fonamentals com el mateix de la participació política, per exemple, o la pertinença a una minoria nacional, qüestions protegides de forma específica a la Carta de drets fonamentals de la Unió Europea–, doncs, potser no són tan evidents, aquests parèntesis jurídics que alguns donen per suposats. Ho poden ser des del punt de vista de l'estatus de l'estat, però poden mantenir-se els vincles jurídics de la ciutadania respecte a Europa; és a dir, els catalans i les catalanes mai deixarien de ser europeus –mai deixarien de ser europeus. Aquesta és una afirmació jurídica que formulo en forma de pregunta: es podria defensar, jurídicament? Entenc que vostè ha insinuat que podria defensar-se, això; ho ha insinuat o, com a mínim, no ha tancat la porta a una interpretació jurídica extensible cap a aquesta tesi.

L'altra qüestió, respecte del que vostè ha dit que no està previst normalment. I és així: no està previst, el fet d'una possible successió d'estats. Obviament, quan la gent es casa molt extraordinàriament es fan capitulacions matrimonials, no? És a dir, l'escenari de secessió no es contempla, de forma natural, en l'*statu quo*

jurídic, doncs, d'un estat, sigui quin sigui, mai. Segurament tampoc ho presumirà Catalunya, si esdevé un estat, no? Els processos es van construir de forma democràtica i de forma evolutiva, perquè la realitat social canvia. I, per tant, Europa, jo crec que com a exemple polític relativament recent –i acabo, presidenta– en la història, ha posat de manifest una capacitat altíssima de resposta política i jurídica, amb unes grans dosis d'improvisació, perquè la realitat canviant sorprèn els polítics, sorprèn les institucions, sorprèn els juristes i sorprèn tothom; estem en temps molt ràpids i amb un pes important de la societat civil.

Per tant, l'última pregunta que li faig. En el marc de la Unió Europea i en el darrer any, que vostè ha publicat aquest llibre, l'any dels drets de la ciutadania, la Unió Europea es basa clarament en uns principis democràtics, i a més ha anat treballant i ha dinamitzat el principi de participació política de la ciutadania a través de les consultes. L'última pregunta que li faig es refereix a això: l'Estat espanyol ha estat valorat com dels estats que menys consulta la ciutadania en la participació política. Per tant, vostè veu –i no el vull comprometre– que es podria encabir perfectament, des del punt de vista del dret de participació política –no entro en l'objecte de la consulta, eh?, sinó en el dret de participació política de la ciutadania catalana–, una consulta sobre el seu futur estatus polític?, en aquesta necessària consideració del dret material, que contempla el dret de participar políticament en les decisions que després a nivell polític es puguin dialogar, es puguin negociar o es puguin implementar.

Moltes gràcies. I espero haver estat clara en les preguntes que li he fet.

La presidenta del Parlament

Doncs, ara toca al diputat senyor Ferran Pedret, del Grup Parlamentari Socialista.

Ferran Pedret i Santos

Moltes gràcies, senyora presidenta. I moltes gràcies, senyor Garzón, per la seva compareixença avui aquí i per la claredat amb què ha exposat, doncs, aquesta perspectiva europea del debat públic que estem tenint a Catalunya al voltant del futur polític, de la institucionalització política que els catalans i les catalanes vulguin per a si mateixos. Li he de dir que s'agraeix moltíssim precisament això; és a dir, aquesta claredat d'aquesta exposició, que permet distingir aquests dos aspectes que ens comentava que distingia el jurista Johann Gottlieb, perquè s'ha vist al llarg de la seva intervenció, no? I a mi em sembla que el pitjor que podríem fer per correspondre a aquesta o aquesta voluntat és veure en la seva intervenció cadascú el que ens hi agradaria llegir. I, per tant, en aquest sentit, crec que vostè ha estat força clar i ha estat molt ponderat, també, especialment quan ha dit que es pot pecar tant per excés com per defecte, d'optimisme o de pessimisme, com es vulgui veure.

En qualsevol cas, jo crec que de la seva intervenció es pot concloure que, malgrat que no hi hagi a una previ-

sió expressa de què passa en el cas d'una secessió d'un territori que formi part d'un estat membre de la Unió Europea actualment, sí que hi ha, doncs, tota una sèrie de criteris estrictament jurídics pels quals es pot guiar i pels quals es pot saber quin és el comportament esperable de les institucions de la Unió Europea, i, d'altra banda, també hi ha un bagatge, diguem-ne, de la pràctica material en les organitzacions internacionals, d'una banda, i després en aquesta altra organització de caràcter tan especial com és la Unió Europea. El que està clar és que la ciutadania catalana abans de prendre qualsevol decisió ha de poder tenir aquesta informació, contrastada, evidentment, amb els qui en puguin tenir altres opinions o opinions matisades, però ha de poder disposar d'aquesta informació. I en aquest aspecte, que a ningú se li amaga que és un dels aspectes importants i rellevants, i així ho diuen totes les investigacions demoscòpiques, a l'hora de determinar si la gent està més disposada o menys a organitzar-se políticament d'una manera o d'una altra, doncs, hi ha hagut, en aquest aspecte, molta mistificació, i sovint interessada. Sobre això no li demano que es pronunciï, perquè vostè ha estat molt escrupolós en la seva intervenció i no voldria comprometre'l.

De fet, vostè ha manifestat, al final, que no feia l'exercici de fer unes conclusions concretes respecte al conjunt de l'exposició en primer lloc per convicció de no usurpar, diguem-ne, altres funcions, però jo crec –i li ho dic així– que també ho ha fet per elegància, no? Perquè és que del conjunt del que ha exposat està molt clar que no hi ha un automatisme en la incorporació d'una Catalunya hipotèticament independent a la Unió Europea; que no hi ha, diguem-ne, una continuïtat. I ho ha dit de manera molt clara. De fet, si el cito malament, digui-m'ho, perquè això de prendre notes, quan no es té el costum de ser secretari d'actes, doncs, a vegades pot passar alguna paraula. Però ha dit que no existeix una ciutadania europea amb existència independent de les normes de nacionalitat de cadascun dels estats membres. I això és ben bé així: és que la Unió Europea –li ho diu un federalista–, per desgràcia, no és encara un estat, eh?, és una altra cosa. I, per tant, la nacionalitat de cadascun dels estats membres és el que determina l'accés a la condició de ciutadà de la Unió Europea, amb tots els drets que es puguin derivar d'això. I, per tant, els catalans mai deixàrem de ser europeus? És clar que no, des d'un punt de vista, diguem-ne, del llenguatge col·loquial i del fet d'on està ubicada geogràficament Catalunya, i de la pertinença, diguem-ne, cultural, històrica, etcètera, al continent europeu, però deixar de ser ciutadans europeus, almenys en una primera instància, almenys en un primer moment, sembla bastant clar que sí.

I vostè ha parlat, també, en aquesta segona vessant del que deia Gottlieb, no?, dels pronòstics sobre què es pot esperar si s'emprenen determinades accions. Ha parlat també que efectivament hi ha la possibilitat que s'arbitrin o es posin, diguem-ne, s'edifiquin determinats processos accelerats, o que busquin rebaixar alguns dels requisits que hauria de complir Catalunya per poder reincorporar-s'hi, però també ha fet tota la sèrie de consideracions, que em semblen molt pertinents –i que quan s'està parlant no només de drets si-

nó també de política, de societat, d'economia, del que passa en un país s'han de tenir en compte—, que són aquestes variables respecte a l'actitud dels estats que pateixen la secessió; la forma en què aquesta secessió s'hagi produït, és a dir, si hi ha uns acords que permetin ordenar-la de manera més o menys civilitzada o si tot ha de ser font de conflicte... I jo crec que no està de més recordar que en el moment que es produeix una successió d'estats hi ha una infinitat de matèries que s'han de negociar, de tot ordre, eh?, i aduir això com un argument a tenir en compte no és en absolut incórrer en el discurs de la por, sinó presentar les coses com objectivament són: hi ha una infinitat de matèries a negociar, s'hagi produït com s'hagi produït la secessió, però, evidentment, si s'ha produït en determinades formes més conflictives, doncs, és més difícil que aquesta negociació arribi a bon port en un termini raonable de temps —com s'ha produït, jo crec, en alguns casos relativament recents al continent europeu.

Però, dit tot això, i no ho dic tant perquè això derivi de la seva intervenció sinó perquè volem deixar-ne constància en cadascuna de les intervencions que fem com a socialistes en aquesta comissió, a nosaltres ens sembla que la discussió sobre si existeix o no un dret a la secessió basat en el principi de lliure determinació dels pobles en el cas català és una discussió apassionant, interessantíssima, però no aporta, en aquest cas, una solució pràctica a curt termini; que discutir sobre l'existència o la inexistència del dret a decidir com un dret diferenciat per la seva naturalesa a efectes o abast del dret a l'autodeterminació, doncs, tampoc ens acaba d'aportar una solució pràctica al curt termini, però, en canvi, com a socialistes catalans estem absolutament convençuts que no se'ns acudeix, en una societat democràtica, altra forma de resoldre la situació política que tenim al davant que no sigui atendre la voluntat dels catalans i les catalanes respecte de llur organització política, eh? Si aquesta voluntat s'ha expressat conforme a dret, amb totes les garanties democràtiques, i de manera clara i inequívoca, s'haurà de tenir en compte i haurà de produir els efectes necessaris perquè aquesta voluntat sigui respectada i pugui concretar-se, no?

I li reitero l'agraïment per la seva intervenció. Gràcies.

La presidenta del Parlament

Moltes gràcies. Ara, d'acord amb el doctor Garzón, hem quedat que ell respondria a les dues persones que han intervingut ara i després continuaríem amb els altres tres. Doctor Garzón.

Gregorio Garzón Clariana

Si les senyores i senyors diputats hi estan d'acord, òbviament. Per mi és més fàcil, perquè si no hi ha moltes preguntes i al final és difícil recordar la primera.

Pel que fa a les preguntes de la senyora Calvet, jo començaria, perquè em sembla que explica moltes coses, per la primera frase que he dit: tenim tractats i no una constitució. És el que hi ha. Podria ser diferent si hi hagués hagut una constitució —podria; no necessàri-

ament, però podria. No ho puc explicar aquí, però hi ha juristes molt eminents que et diuen: «Això hauria tingut unes potencialitats diferents.» Però, bé, és inútil especular, perquè no la tenim. Tenim allò que la jurisprudència del Tribunal de Justícia anomena un «nou ordre jurídic de dret internacional» —«nou ordre de dret internacional». Això és la sentència Costa-Enel, jurisprudència clàssica dels anys seixanta i..., això és el que tenim.

Per mi, pel que fa a les manifestacions dels representants de les institucions, una cosa és si s'hi està d'acord o no —això és una qüestió— i una altra cosa és tenir-hi un enfocament una mica més fenomenològic, per dir-ho d'alguna manera, i dir: «—Bé, són positives? —Doncs, no; no ho són.» No? I que si la pista és la independència, doncs, des d'aquesta pista no és que siguin molt favorables, perquè, a més, òbviament, com que ja vam començar a veure opinions concordants —no d'un, sinó concordants—, això vol dir que en algun lloc s'han produït, aquestes reaccions, no és una reacció espontània després d'una mala nit d'un d'ells. I, per tant, això em sembla significatiu, i no ho hem de perdre de vista, de la mateixa manera que, si fossin les contràries, no les perdríem de vista, no? I això em sembla evident.

Continuïtat dels drets de ciutadania. Jo, sincerament, penso —i ho vaig dir en un seminari posterior al que vostè ha assenyalat— que una cosa és, per començar, l'atribució, i l'altra, els atributs de la ciutadania europea. L'atribució: doncs, l'atribució és el que ens diu el Tractat, aquí no hi ha més, i recordaré una mica per què ho diu, a més a més. Aquí diu: «Es crea una ciutadania de la Unió.» És l'article 20 del Tractat de funcionament. «És ciutadà de la Unió qualsevol persona que tingui la nacionalitat d'un estat membre. La ciutadania de la Unió s'afegeix a la ciutadania nacional i no la substitueix» —punt. I després continua: — «Els ciutadans de la Unió són titulars dels drets i estan subjectes als deures establerts pels tractats. Tenen, entre altres...», i hi ha una enumeració.

Bé, aquí el que voldria dir és que, sobre el punt que, si no ets nacional d'un estat, no ets ciutadà europeu, no n'hi ha cap dubte, perquè hi ha un cas espectacular, que és aquest cas Rottmann que he citat, de l'any 2010 —no és que sigui massa vell— en el qual què passava? Doncs, hi havia un ciutadà austríac que havia adquirit, d'una manera irregular, la nacionalitat alemanya. Per què? Doncs, perquè havia demanat la naturalització amagant —amagant— que tenia processos penals oberts a Àustria. Aleshores això es descobreix, i quan ja havia perdut la nacionalitat austríaca, perquè a Àustria no es pot conservar si es guanya l'alemanya, li anul·len l'alemanya. I aleshores ell diu: «No, aquí no m'ho poden anul·lar tot. Jo m'he de quedar amb una o l'altra, perquè sóc ciutadà europeu i si no...» I li van dir: «No, senyor meu, no: vostè és apàtrida.» Aquesta és la posició del Tribunal de Justícia: «Vostè és apàtrida.» I això és molt significatiu, perquè els juristes que estiguin aquí deuen saber que el dret a la nacionalitat té horror de l'apatridia, però això no va fer tremolar la mà del Tribunal de Justícia —«Vostè és apàtrida.» Fàcil de comprendre. Per tant, aquí no hi ha moltes esperances.

I, a més, és que hi ha l'origen de tot això. Hem de pensar que la ciutadania europea va començar com un compromís entre certs països –el Govern espanyol de l'època, per exemple– que hi eren molt favorables, i d'altres –el cas de Dinamarca i del Regne Unit– que no ho eren. I el que tenim és un compromís. És una cosa una mica estranya, híbrida, perquè és un compromís. I una de les limitacions que té, doncs, és aquesta: que s'ha anat subratllant una vegada, i una altra vegada i una altra vegada que la ciutadania complementa la nacionalitat d'un estat membre i no la substitueix. Això s'ha dit amb escreix. Primer van ser declaracions annexes dels tractats i finalment ha esdevingut el text mateix dels tractats. Per què? Sobretot per pressió danesa, diguem-ho clarament.

Per tant, aquí jo, sincerament, no estaria molt tranquil si hagués de defensar la causa d'entitats, o persones físiques o jurídiques davant del Tribunal de Justícia amb la tesi de la continuïtat. Jo això ho dic, si vol, com a professional que..., perdoni que els ho redigui, però quan ha arribat un moment, al final del meu mandat, que cada any, a l'*score* d'èxits al Parlament Europeu, el Tribunal de Justícia era de més del 90 per cent, doncs, penso que això demostra que no anava del tot desorientat respecte dels meus pronòstics. I, sincerament, basant-me en aquesta experiència –si ho vol, molt «practicona», però basant-me en això–, li dic que seria molt poc confortable si hagués de defensar la tesi de continuïtat davant del Tribunal de Justícia. No hi tinc una demostració matemàtica; no se'n té mai, quan es tracta d'un tribunal, òbviament.

Democràcia i ciutadania, drets polítics... Bé, a això penso que hi he contestat. De tota manera, pel que fa al contingut dels drets polítics, si a algú de vostès els interessa, tinc una altra publicació a la revista de l'Acadèmia de Dret Europeu, a Trèveris, a Alemanya. En ocasió del vint-i-cinc aniversari, em penso, de l'acadèmia van fer tot un seminari sobre la ciutadania europea i a mi em va tocar desenvolupar els drets polítics. Ho trobaran recollit a la revista de l'acadèmia, està publicat.

Bé, pel que fa a la possibilitat d'improvisació, estic completament d'acord amb vostè. El que passa, i li ho dic sincerament, és que no pensem que el dret europeu és tan elàstic com altres drets demostren ser-ho en funció del moment, de les circumstàncies i de la composició de les seves jurisdiccions més altes. No n'és el cas –Europa no n'és el cas. I, per tant, el temple de la llei està ben guardat, i sempre que respectem això podem ser ultraimaginatius, i se n'ha estat, però no pensem que ens en sortirem no respectant els tractats, perquè això no funciona d'aquesta manera.

Per tant, hi ha possibilitats imaginatives? Sí, moltes. Jo no vull fer volar coloms, perquè això dependria d'unes circumstàncies que no són les actuals, i ja es veuria, però sempre –sempre– pensem que... L'article de l'admissió dels nous estats membres està allà i no es podrà curtcircuitar, excepte si canviem el Tractat. Per això dic als joves juristes: «Mai no diguis mai. Pots canviar el Tractat, sí, però quines són les perspectives polítiques per canviar els tractats de la Unió sobre aquest extrem?» Penso que això ja és posar-nos

en un terreny altament prospectiu i imaginatiu. Seria coherent fer-ho? Sí, jo personalment penso que sí, però això no vol dir que hi hagi voluntat política de fer-ho, això és tota una altra història.

Bé, pel que fa a les qüestions del senyor Pedret, n'hi ha que, amb el seu permís, no contestaré perquè penso que no em pertany de fer-ho. Si la pregunta és si hi ha automatisme o no hi ha automatisme, em penso que ja ho he contestat: efectivament, no hi ha automatisme. I en aquest sentit diré una altra cosa, si se'm permet. Aquesta pràctica de les Nacions Unides és una pràctica que va ser iniciada després d'una reflexió jurídica. Va ser una reflexió feta a la sisena comissió, que és la Comissió d'Afers Jurídics de l'Assemblea General, la que va aportar aquesta conclusió. Això no vol dir que fos... Al ser una comissió no és un tribunal de justícia ni és un jurisconsult, òbviament, està composta pels representants dels governs dels estats membres. Però vaja, no va ser la primera comissió –comissió política, entenguem-nos, eh?–, no; això va ser una solució que va inspirar la banda jurídica, si en puc parlar així, de l'Assemblea General de Nacions Unides, la comissió competent per a les qüestions jurídiques. I és potser per això, també, que després ha anat sent seguida. Pensen que el cas de l'Índia i el Pakistan no era gens senzill en termes polítics, eh? Tenien dos estats, que un d'ells, per raons..., per equilibrar la qüestió de Bielorússia i d'Ucraïna a la Unió Soviètica, s'ha permès estar-hi a aquell que era l'Índia, que no era..., malgrat el fet que, igual que Bielorússia i Ucraïna, no eren de fet estats sobirans, i a l'altre, no. Però, bé, políticament el que hi havia és que en el moment de la independència hi havia dos estats. I en aquestes circumstàncies –una mica límit, vegem-ho com és–, aquesta és la solució que va semblar la bona. No, no veig fàcil que això canviï a curt termini, sincerament.

L'article 20 em penso que ja l'he llegit. Doncs, sí: hi ha drets de ciutadania que s'addicionen als drets que tenen els nacionals pel fet de ser-ho, però l'adquisició, pèrdua i recuperació de la ciutadania –no ens enganym– depèn de tenir, perdre o recuperar la nacionalitat d'un l'estat membre. Pensen que aquí no hi ha massa marge, perquè qui diu «drets», diu «obligacions» d'altres, eh? Aquí del que es tractaria –podem jugar a hipòtesis, si volem– és d'una empresa que reclama contra l'Administració d'un altre estat membre perquè li aplica uns aranzels, per exemple –aquest tipus de cosa, eh? I aquí tu no pots imposar fàcilment obligacions als altres en virtut de pures operacions imaginatives, has de tenir una base jurídica per a aquestes obligacions.

Sobre el tema que la successió d'estats necessita moltes negociacions i que poden dependre molt, doncs, sí. Bé, això sí que ho il·lustra el cas de Kosovo, que ho té certament molt més difícil que els estats que han sorgit els darrers anys. O no; vull dir, les circumstàncies en què es produeix una independència efectivament són molt importants per veure què passa després de la pel·lícula. Això em sembla indiscutible, fins ara ha estat l'experiència històrica.

Perdó, potser ha estat una mica llarg.

La presidenta del Parlament

No, no. Ara, el senyor Jaume Bosch, en nom del Grup d'Iniciativa Verds - Esquerra Unida i Alternativa.

Jaume Bosch i Mestres

Moltes gràcies. Moltes gràcies, senyor Garzón. En tot cas, jo m'afegeixo als agraïments dels diputats que m'han precedit, perquè penso que és bo que en una comissió que és una comissió d'estudi tinguem visions des de la perspectiva jurídica i que defugim –i vostè jo crec que ho ha fet de forma absolutament clara– dels que volen presentar que al procés que es viu a Catalunya tot són flors i violes i que no hi ha dificultats, però també defugir una mica els que ens volen condemnar, com ahir mateix el ministre d'Afers Exteriors, que Catalunya estigui vagant per l'espai sideral durant segles i segles, segurament influenciat pels darrers Òscars, no?, no ho sé.

Però jo li volia plantejar una qüestió que si la troba, potser, massa política i poc jurídica, ho entendre, però que és prèvia al debat que d'alguna manera estem tenint aquí sobre què passaria si Catalunya volgués esdevenir o esdevingués un estat independent –és una qüestió prèvia–, que és el tema del referèndum que volem celebrar a Catalunya el 9 de novembre.

Abans vostè ha fet referència a opinions de polítics, que caldria, potser, parlar amb polítics. Jo recordo que parlant amb un eurodiputat del meu grup parlamentari, en Raül Romeva, ell sempre ens explica com ell el que nota quan parla de Catalunya amb col·legues del Parlament Europeu són reticències i fins i tot normalment animadversió cap al fet que Catalunya pugui ser un estat independent –i, és més, reconeixent que a més a més la Unió Europea està formada encara per estats, això fins i tot té una certa lògica–, i, en canvi, el que no troba són reticències al fet que Catalunya pugui votar i que la seva ciutadania pugui opinar sobre com voldria que fos el seu futur polític, no? Jo, per tant, voldria plantejar aquesta qüestió prèvia; és a dir, abans de plantejar-nos possibilitats o no que Catalunya pugui ser independent, hi ha un tema que tenim aquí plantejat, que és que Catalunya reivindica fer un referèndum, l'Estat espanyol s'hi oposa, i aquí, tot i que evidentment la resposta de la Unió Europea és que això és una qüestió interna que s'ha de resoldre dins dels límits de l'Estat espanyol, també és veritat que, per exemple ara que anem de cara a les eleccions europees, aquest tema serà un tema de debat.

Fa unes quantes setmanes, el senyor Graham Watson, que és el president del grup liberal europeu, es va pronunciar a favor que Catalunya pugui fer la consulta. Ahir mateix, aquí a Barcelona, la senyora Ska Keller, que és la candidata a la Comissió Europea per part d'Els Verds alemanys, va donar també suport al fet que es pugui celebrar la consulta. Enfront d'això, tenim opinions, per exemple, molt radicals des de la banda de l'Estat espanyol. Per exemple, la senyora Rosa Díez fa pocs dies –presidenta del Grup Unión Progreso y Democracia– deia que no es podia permetre que el dia 9 de novembre hi hagués urnes en què la gent pogués votar a Catalunya. I des d'una perspectiva més intel·ligent, una persona prou coneguda, tot i que

jo evidentment no comparteixo les seves opinions, que és el senyor Vidal-Quadras, vicepresident, encara, del Parlament Europeu, va declarar que seria terrible la imatge que l'Estat espanyol donaria a Europa si el 9 de novembre s'hagués d'impedir el fet que hi hagués urnes perquè la gent pogués votar.

Jo crec que... Per tant, jo li demanaria fins a quin punt no que l'estatus jurídic de la Unió Europea pugui obligar l'Estat espanyol que hi hagi un referèndum, que això sé que no és possible..., però vostè creu que l'opinió política i de la gent que està representada a les institucions europees, més enllà que sigui un tema intern de l'Estat espanyol, pot entendre que allò que serà possible a Escòcia no sigui possible a Catalunya, independentment dels marcs jurídics diferents? Aquest és un tema previ a la qüestió de la independència.

La segona qüestió que li volia plantejar és: el senyor Barroso –vostè ho ha citat– ha dit, ha declarat que no seria ni fàcil ni ràpida una possible incorporació d'Escòcia o Catalunya a la Unió Europea. Clar, això m'ha fet pensar, també, que segurament abans del 1989, abans de la caiguda del mur, difícilment ningú hauria pogut atrevir-se a dir que la incorporació de l'antiga República Democràtica Alemanya via Alemanya a la Unió Europea seria fàcil o ràpida; és més, mesos abans segurament ningú s'hauria atrevit a predir que cauria el mur. Però en aquelles circumstàncies va primar el pragmatisme; és a dir, una sèrie de milions de persones que no tenien la ciutadania europea per la via de la incorporació alemanya van passar de la nit al dia a tenir la ciutadania europea. Jo crec que es va fer molt bé, de fer-ho, però segurament perquè, més enllà que estigués previst, que segurament no ho estava, de previst, va primar el pragmatisme que, davant d'una situació de fet, era bo no posar-hi pegues o poder interpretar d'una altra manera el tema de la ciutadania.

I ho dic perquè abans la senyora Calvet suscitava un tema que vostè ha aclarit ara amb més profunditat, però que jo continuo suscitant perquè hi tinc dubtes, no? Perquè, és a dir, si de cara als ciutadans de l'antiga República Democràtica Alemanya el pragmatisme va fer que guanyessin el dret de ciutadania europea de forma immediata, què porta al fet que actuals ciutadans de la Unió Europea puguin perdre aquest dret de forma immediata? I encara, fins i tot, una pregunta: és a dir –estem fent ara «política-ficció», eh?–, en el cas d'una possible independència, segurament hi hauria ciutadans de Catalunya que optarien per mantenir, perquè la tenen, la nacionalitat espanyola. Això..., què passaria? Com hi podria afectar? Podria donar-se el cas que hi hagués ciutadans de Catalunya, per exemple, que tinguessin la doble nacionalitat, amb Espanya, i que llavors, en funció d'això, tinguessin o no la nacionalitat europea?

I l'última qüestió que li volia plantejar. És: vostè estaria d'acord en una certa afirmació que faig jo, que –deduint-ho d'algunes de les coses que vostè ha dit– és que és evident que a la Unió Europea hi ha unes regles de joc, però que dependrà de com s'hagi fet el procés i de les circumstàncies del moment que aquestes regles de joc s'aplicaran d'una o altra manera?

Moltes gràcies.

La presidenta del Parlament

Té la paraula el senyor Quim Arrufat, de la Candidatura d'Unitat Popular, del Grup Mixt.

Quim Arrufat Ibáñez

Bé, doncs, no reitero els agraïments que han fet la resta de diputats a l'exposició. Malauradament, me n'he hagut de perdre la primera part, per la qüestió habitual que els dimarts la CUP tenim roda de premsa a les quatre i ens passa, diguéssim, reiteradament, que arribem tard a les exposicions d'aquesta comissió. Disculpes, doncs, per endavant.

Nosaltres, bé, volíem fer esment de la part que he pogut escoltar i, per tant, sobre la qual em veig amb cor d'emetre algunes de les preguntes, perquè és la primera intervenció que ve en aquesta comissió a parlar en concret de relacions internacionals, i en concret de la Unió Europea, i en concret de moltes coses que sentim per boca de portaveus de moltes institucions, siguin de l'Estat, siguin europees. La immensa majoria de les persones que intervenen tenen profundes vinculacions amb, per dir-ho d'alguna manera, la qüestió política que ara mateix enfronta la majoria social catalana amb l'Estat espanyol o amb la majoria política a l'Estat espanyol; hi tenen vinculacions i, per tant, no són imparcials a l'hora de pronunciar-se, a l'hora de pronunciar-se molt negativament o molt positivament entorn d'aquesta, per dir-ho d'alguna manera, aventura política i jurídica, que s'inicia fent una cosa que cada vegada és menys corrent a la Unió Europea, que és obeir les majories democràtiques, malgrat que sembli que no puguin arribar gaire lluny, no?: obeir-les, posar-s'hi, diguéssim, al costat i acompanyar-les, malgrat les dificultats jurídiques i polítiques que puguin tenir.

I és justament aquesta escassetat de casos com el nostre, que en aquest cas és nacional, però podríem parlar de majories polítiques en favor de models econòmics o en favor de decisions ics, als quals el marc polític o l'entorn jurídic no els acompanyen..., però escassegen molt i això ens fa tenir una sèrie de dubtes i de preguntes entorn de la Unió Europea, Europa, la seva reacció, el seu comportament i què pot arribar a passar o que pot arribar a fer o a no fer la Unió Europea; una Unió Europea que, bàsicament, ara es governa a partir d'un tractat que vostè deu saber que nosaltres no hem votat, vull dir que se'ns va posar en referèndum, després es va ventilar, se'n va fer el Tractat de Lisboa i, diguéssim, a nosaltres ningú ens ha consultat democràticament si aquell Tractat de Lisboa ens interessa o no, ho van acordar els estats en veure que la democràcia no els funcionava i que se'ls girava en contra en determinats països; per tant, amb unes garanties de base democràtica, diguéssim, d'entrada, una mica fluïdes pel que fa a la convicció.

Després, m'he apuntat unes quantes preguntes, que òbviament no espero que respongui a totes, però si en aquestes hi troba alguna cosa interessant a dir, nosaltres ja ens sentirem com a respostos, eh? Si la ciutadania europea, que ara n'hem discutit més a bastament, dóna drets en algun cas com a ciutadans o només en dóna com a consumidors i administrats? És a dir, dóna drets democrà-

tics o només els dóna com a consumidors i administrats?

Europa respecta més l'entramat jurídic que té en comú, que ha aconseguit construir amb dificultats, amb passos endavant i endarrere els últims cinquanta anys, o en realitat quan va de bo és la *Realpolitik* la que s'imposa en les negociacions, en els acords i en el rumb que pren Europa?

Es pot prohibir en el marc de la Unió Europea, de forma eterna, diguéssim, *sine die*, una consulta àmpliament sol·licitada, pel fet que sigui? És a dir, s'ho pot permetre, això, Europa?, ho pot digerir o..., de forma eterna?

En cas que la consulta finalment es fes d'una o altra forma, la Unió Europea podria restar impassible davant dels seus resultats? És a dir, li podria ser ben bé igual quin fos el resultat d'una consulta que se celebrés, amb més o menys garanties, diguéssim, processals, aquesta consulta? Podria restar impassible, no reaccionar, no dir-hi *ni fu ni fa*?

I les més, diguéssim, cruels, que una mica són projeccions de futur que ja entenc que no es poden respondre, eh?, entendrem que no respongui ni a la meitat, però... Europa només reaccionarà si hi intervé un tercer? És a dir, si una altra potència es fica en el cas català i, per tant, llavors, tot seran presses i reaccionarà? És a dir, que en el cas d'Ucraïna, ho dic en el cas... Vull dir, només reacciona en el cas de la guerra de Bòsnia, o en el cas de Kosovo o en el cas...? Europa només reacciona quan veu que té un problema, i només reconeix que el té si hi intervé una altra potència estrangera i, llavors, s'hi posen totes les alarmes? És incapaç de veure que dins de les seves fronteres passen coses, i que té mecanismes democràtics i els pot tenir per solucionar-los? O dit d'una altra manera: el cas català és una oportunitat, diguéssim, per demostrar-ho.

A la Unió Europea, nosaltres li adjudiquem sempre un paper, ara, bastant d'imposició de decisions de mercats financers i d'espais no democràtics de poder sobre les seves poblacions a través dels estats, i amb el beneplàcit d'aquests estats i fins i tot amb l'entusiasme d'aquests estats, però, en tot cas, un fort mecanisme d'imposició de decisions de voluntats dels mercats financers sobre les seves poblacions. En el cas de Catalunya, també decidiran els mercats financers? També serà, diguéssim, un moviment de por o de no-por, o de voluntat o no-voluntat de mercats financers els que acabaran fent que es mogui el taulell polític i, per tant, s'habilitin els espais jurídics i legals suficients perquè sigui possible una solució democràtica al cas català?

Gràcies.

La presidenta del Parlament

I, per últim, el senyor Oriol Pujol, en nom del Grup Parlamentari de Convergència i Unió.

Oriol Pujol i Ferrusola

Gràcies, senyora presidenta. Gràcies, doctor Garzón i a tots els presents. Doctor Garzón, jo sí que vull re-

iterar l'agraïment de la seva presència en aquesta comissió d'estudi. Ho han dit altres grups, i ho dic perquè a vegades sona un punt estrany, però nosaltres podem ser perfectament conscients del nostre nivell d'ignorància fins a l'extrem d'haver de constituir una comissió d'estudi que ens ajudi a donar llum. Aquest és el sentit d'una comissió en la qual li voldria fer notar –i que no li passi per alt, si us plau– qui hi ha i qui no hi ha, en aquesta comissió d'estudi, i sóc repetitiu, i m'arrivaré a fer com un disc ratllat perquè cada vegada ho dic, però és que és bastant sorprenent –i m'agradaria que això vostè, en tot cas, ho retingués, encara que només sigui visualment– que hi han dos grups que, reiteradament, es neguen a assistir a aquesta comissió d'estudi –d'estudi, estrictament, no? I, per tant, reiterar l'afirmació que ha fet altra gent, d'altres grups, en el sentit de dir: «Escoltin, mirin, ens agradarà més o menys el que ha dit vostè, ho podem compartir més o menys, ens suposarà més o menys un gerro d'aigua freda» –deixi'm dir-li que, en part, així ho he interpretat en part jo–, «però no deixa de formar part de l'esperit amb el qual vam constituir aquesta comissió»; una comissió, ho repeteixo, d'estudi, en la qual hi han dos grups que reiteradament es neguen a assistir-hi, senzillament perquè ens neguen el dret, i de la qual jo lamento..., i a més m'he perdut l'inici, l'inici petit de la seva intervenció, però el meu company de grup, en Toni Font, doncs, em plantejava un esquema jo crec que molt...

Probablement, és el que aventurava la no-conclusió final que vostè feia, doctor Garzón, no? Diu: «Això és una gestió interna dels estats. Un estat "secessionat"» –entre cometes– «no seria nou estat de la Unió Europea», com a segon punt –en mencionava quatre. El tercer és: «Això ha de seguir un procés clàssic d'un nou estat»; per tant, amb tota la lentitud i tota la cosa feixuga que després ens ha detallat. I com a quart punt ens deia que no seria fàcil ni seria ràpid, no? I si en aquest punt deia: «No faig cap conclusió», deixi'm fer-la per vostè. I deixi'm fer-la per vostè, en tot cas, jo com algú que aspira que això pugui ser, no? Vostè avui ens ha plantejat des del punt de vista jurídic una problemàtica grossa que no hem de defugir, precisament –no l'hem de defugir–; ens ha plantejat un munt d'obstacles jurídic amb relació a una aspiració que poc o molt tenim.

Però deixi'm dir-li a favor seu una cosa que ha passat, que és la primera vegada que passa en aquesta comissió: és vostè, senyor doctor Garzón, el primer company que admet, si ho vol, de forma implícita, que la consulta es pot fer. És que, fins ara, sorprenentment, ens hem trobat un grandíssim debat al voltant que això... Alguns deien que sí, alguns deien que no, etcètera, però vostè ja, per entendre'ns, com qui diu, ha passat pàgina ja, d'això: ja l'ha passat, la pàgina; ja s'ha ubicat en un escenari...: «Tingueu en compte que jurídicament ens pot passar això, ens pot passar allò.» I ho trobo, francament, molt interessant, molt interessant perquè sàpiga que –i per això torno al principi– continuen havent-hi dos grups en aquesta cambra i una part de la població que neguen la major: «La consulta no es pot fer.» I jo entenc que en aquest sentit vostè s'ha ubicat ja en un estat que gairebé gairebé jo

diria «postconsulta». Efectivament això afectaria molt la dinàmica prèvia, no?, de com s'articulen, doncs, aquelles argumentacions més pros o més en contra.

Dit això, hi ha un factor que nosaltres hem intentat sempre fer prevaldre al voltant no només d'aquesta comissió, sinó de tot el que des del Govern i des de Convergència i Unió creiem que ha de predominar en tot el debat del procés de transició nacional, que és diàleg i legalitat –diàleg i legalitat–; no volem defugir ni el diàleg ni la legalitat –no la volem defugir. Ho dic perquè això pot fer trontollar alguns conceptes en els quals la legalitat està absolutament en contra; bé, però hi ha el diàleg, també. És a dir, el binomi, no volem defugir el binomi. Si no hi ha diàleg i no hi ha legalitat, tenim un problema, però jo crec que no el té només Catalunya, i no el té només Espanya.

I aquí hi ha la primera pregunta: si no hi ha diàleg i no hi ha legalitat, pels motius que siguin, vostè creu que el problema només el té Catalunya o només el té Espanya? Ho dic perquè fa relativament poc teníem precisament una comissària, la vicepresidenta de la Comissió Europea emplaçant-nos que Espanya i Catalunya resolguin «els seus problemes» –entre cometes, «els seus problemes», eh?

Un segon motiu és que vostè, lògicament, doctor Garzón, ho ha plantejat tot en la dinàmica molt jurídica, i deia: «La pràctica, normalment, fa el dret, però la Unió Europea és poc elàstica» –em sembla que ara he aprofitat per respondre a algú– «i, per tant, a la Unió Europea això no passa.» Bé, a la Unió Europea no passa, però si de sobte... I vostè ha posat el cas de l'Índia. Ho dic perquè, clar, és que el desllorador és: si Espanya digués que sí, problema resolt, no? –si Espanya digués que sí, problema resolt. Llavors, clar, amb tot el concepte de «legalitat», els tractats queden probablement constrets al fet que Espanya diu «no»: Espanya no fa diàleg, Espanya abandera una suposada legalitat, constitucional, en alguns casos, fins i tot, portada a la interpretació gairebé més perversa o més negativa, i ens ho nega, no? Però vostè ens ha posat algun exemple clar de fins a quin punt hi ha una feblesa jurídica, que és l'Índia va dir que sí –ja sé que no és el mateix cas, no?, però– i va desaparèixer el problema.

Hi ha un altre factor en què m'interessa interpejar-lo. Clar, Catalunya i Escòcia representen quelcom que trenca la jurisprudència i trenca el que s'ha fet fins ara. I fins a quin punt aquí, malgrat que la pràctica no fa el dret... La Unió Europea es va haver d'inventar alguna cosa arran de la crisi que vivim, per exemple, amb les entitats financeres? Hi havia jurisprudència per crear la unió bancària? Hi ha jurisprudència per actuar com s'emplaça urgentment a actuar a la Unió Europea en temes d'immigració? N'hi ha? Hi ha jurisprudència per actuar en una harmonització fiscal que avui encara és inexistent en el marc de la Unió Europea? Hi ha jurisprudència? No, hi ha la necessitat.

Clar, jo crec que el que és una mica trencador en aquest sentit, fins i tot jurídicament, és que hi ha algú que planteja quelcom que fins ara no s'havia plantejat; Escòcia, probablement, primer; Catalunya just al darrere, no?

I jo crec que vostè, no sé si indirectament, insinuava alguna cosa –i perdoni'm, eh?, l'interpreto i no ho sé, no ho sé del cert, eh? Però deia: «Hi ha algun element específic que permeti arribar a una solució a mida?» I jo m'atreveria a dir: «Amb la voluntat de continuar sent Europa?» Perquè som Europa, és que el problema és si no ho fossis, però és que ho ets. I ahir hi havia una intervenció d'un conseller del Govern que va dir: «Escolti, és que no és *formar part* de la Unió Europea, és que som Europa.» Llavors no hi ha, realment, cap element específic que ens permeti arribar a una solució a mida? Jo interpreto que la resposta hauria de ser «sí», amb totes les dificultats, etcètera, no?, però la resposta hauria de ser «sí», com altres respostes hem anat trobant.

Perdoni'm, eh?, que m'allargo... Intento acabar. Jo crec que algú li ha mencionat..., perquè vostè, en la pràctica, parlava allò de les negociacions llargues i ens ha explicat el cas d'Espanya amb el condicionant de Grècia i la influència francesa; el cas dels austríacs, suecs, finlandesos; el cas, després, de Polònia, Txèquia, Eslovàquia, etcètera, no? Però jo crec que, realment, en Bosch li plantejava, doctor Garzón, el cas de la República Democràtica Alemanya, o a l'inrevés li ho plantejo un jo: és a dir, si l'Espanya de Franco no podia entrar-hi, què és el que justificaria que Catalunya no podria entrar-hi? L'Espanya de Franco no hi podia entrar ni tan sols en la dinàmica d'un tractat d'associació perquè formava part d'un règim polític que no només era anacrònic, sinó que trencava l'arrel profunda democràtica dels membres de la Unió Europea. La pregunta és: amb quin argument la Unió Europea ens aplicarà el mateix règim que va aplicar a Franco? Ens el podran aplicar? No sé si és molt legal, eh?, tot el que li dic, disculpi'm.

Jo, si em permet..., ho dic perquè vostè no feia una conclusió, però deixi'm que l'interpreti, eh? Vostè ens ve a dir: «No furgueu la via del dret, perquè us estavellareu.» L'he interpretat així. Ho repeteixo: hi ha una cosa que m'alegra molt de la seva compareixença, que no dóna..., i que és una pregunta que normalment faig i avui la hi estalvio, que és: «Quina opinió té vostè de les cinc vies que ens ha plantejat el Consell de la Transició Nacional.» Bé, el Parlament va decidir, potser aquí anem ja una mica descompassats, no?, però... Però vostè, inclús, en la seva intervenció dóna per fet que això es deu poder fer en el marc de Catalunya, per tant, no sé si en aquest sentit estic abusant fins i tot de la seva interpretació, perquè potser ara em dirà just el contrari, però m'alegra que vostè ens hagi plantejat ja l'endemà i, en l'endemà, la conclusió que m'agradaria poder-li treure és: «Jurídicament ho teniu complicat, però ni hi ha jurisprudència ni, en el fons, la llei és el tot inamovible, com no ho ha estat altres vegades, com per no permetre que algú que és Europa pugui continuar formant part d'aquest projecte col·lectiu.»

La presidenta del Parlament

Doncs, doctor Garzón, li toca respondre.

Gregorio Garzón Clariana

Amb molt de gust, presidenta. Amb molt de gust, perquè, a més, una altra cosa agradable del país és que aquí certament hi ha interpretacions del meu pensament que jo personalment no faria meves, però puc dir-ho. Perquè jo he estat en moltes reunions del Parlament Europeu on s'han tret conclusions, fins i tot, contràries al que jo havia dit: me'n recordo que un cop, fins i tot, va coincidir que hi havia el príncep d'Astúries present en una reunió de presidents dels grups polítics del Parlament Europeu, i allà es va dir: «Aquí farem el que ha dit el servei jurídic.» I, aleshores, va explicar el que es faria i era exactament el contrari del que jo havia dit en el meu paper; no ho havia dit allí públicament, però el paper que tothom tenia és el que es deia. I allí no, certament, se'm podia acudir demanar la paraula per fer precisions, i en canvi aquí, doncs, puc contestar i això pot ser clarificador per a tothom.

En primer lloc, la qüestió «referèndum o independència». Això pot ser diferent, efectivament, excepte, clar, si el referèndum té exclusivament com a pregunta la independència, perquè, aleshores, la distinció és més teòrica que pràctica, diria jo. Però, a nivell dels grans principis, una cosa és fer un referèndum i una altra cosa és la integritat territorial. Sí, però com de tota manera el referèndum no és sobre el conreu de les violes, sinó que és sobre el que és, oi?, aleshores, jo no veig, sincerament, com es pot eliminar aquest article 4 que he llegit dels contractuals, la integritat territorial, que per alguna cosa es va fer, perquè recordem els anys en què tot es va fer, recordem que era a començaments del segle XXI, no cal que els digui qui governava a Espanya en aquells moments, i, en fi, aquí podríem també explorar els treballs preparatoris que van portar a aquest article 4, però la intencionalitat, em sembla bastant evident, amb la qual es va afegir. Perquè això no havia existit mai en els tractats de la Unió, eh?, és una limitació nova i és una limitació forta, perquè això és la primera vegada que es diu: «Bé, vostè que té competències transferides pels estats membres i que tradicionalment ha pogut utilitzar d'una manera bastant dinàmica, compte, aquí li posem uns frens, eh?, sobre això hi ha el fre.» No podem fer com si això no existís, tenim el Tractat amb molta intenció.

Ara, que d'això..., el que vostè diu té una part de veritat clara. Semblaria normal, a nivell de la Unió Europea, que no es deixi fer de cap manera un referèndum? Doncs, ja hi ha les manifestacions que vostè mateix ha esmentat i d'altres. Vull dir, és evident que hi ha personalitats polítiques a les quals els semblaria normal que hi hagués un referèndum. Minoritàries, però n'hi ha; ho dic perquè jo no he sentit mai ningú del Partit Popular Europeu, per posar-ne un exemple, que fes aquest tipus de manifestacions: «Visca el referèndum de Catalunya!» Vostès no ho sé, però jo, fins ara, ningú. No parlo dels espanyols, eh?, parlo de tot el club. Però, bé, vull dir, aquí... Per tant, hi ha molts, segurament, als quals els semblaria normal i d'altres que defensaran, aferrissadament, que això és molt normal, però això surt ja una mica del meu camp.

L'exemple de l'RDA, permeti'm que li digui que és un exemple interessant, però jo ja he dit que era complicada, aquesta matèria de successió d'estats, al començament, i efectivament les solucions no són idèntiques segons el tipus de situació. I per això jo he dit «escissió» tota l'estona, perquè, si hagués dit «desintegració» o si hagués dit «fusió», aquí hi ha altres normes i altres pràctiques, i en el cas de la fusió, efectivament, la solució és diferent.

Però voldria recordar que, de tota manera, això no va ser ni molt menys automàtic: d'automatisme no n'hi va haver cap. Aquí es van haver –primer de tot– de fer uns tractats amb els estats que ocupaven encara militarment parts d'Alemanya; tot això va ser necessari per a l'operació de la reunificació. Aquests acords no van ser insignificants. Jo no sé si vostès ho saben, però sobre les conseqüències del decret Beneš, fet pel president txec Beneš, sobre béns i ciutadans alemanys el Tribunal Constitucional alemany ha hagut de dir que aquestes conseqüències –molt greus, eh?– queden exclòs de la jurisdicció dels tribunals alemanys *ad vitam aeternam*, en virtut d'aquests acords, i que «això» –ha continuat el Tribunal Constitucional alemany– «era indispensable perquè Alemanya pogués recuperar la plena sobirania» –és la frase textual del tribunal constitucional. Per tant, aquí estàvem en una situació estranya, en la qual no hi havia plena sobirania –el Tribunal Constitucional alemany ho ha dit, no sóc jo qui ho diu–, molt excepcional des d'aquest punt de vista, i, a més, un cas de fusió. I es va haver de fer això i es van fer moltes altres coses, unes que són conegudes i altres, no tant, però pensi que aquí hi va haver un acord sobre, per exemple, els escons del Parlament europeu que havia de tenir Alemanya després d'aquesta fusió: es va haver de fer i no va ser fàcil, perquè el primer ministre francès de l'època ho va vendre car.

Tot això no... Quan juguem amb governs al mig, no és necessàriament molt ràpid ni senzill, i no ho va ser. Per això... Però sobretot el que m'interessa destacar és que és un altre cas, eh? –és un altre cas–, no...

La conservació de la nacionalitat espanyola per part dels ciutadans de Catalunya. Aquí jo tinc col·legues de la universitat, de dret internacional privat, que n'estarien, potser, més al cas, però jo ja els puc dir bàsicament el que hi ha. La nacionalitat, en aquests moments, depèn de cada estat, i és perfectament possible, per exemple, que ara hi hagi gent a Crimea que tingui una doble nacionalitat –russa i d'Ucraïna– i això pot passar perquè, bé, senzillament, si Ucraïna els la conserva i els russos els la donen, doncs, en tindran dues. Això, per descomptat. Ara, el que no es pot dir –i ho dic perquè sé que s'ha dit i, fins i tot, escrit– és que, si hi hagués una secessió, tots els catalans conservarien la nacionalitat espanyola. Això és d'una ingenuïtat que mata, perquè no ha passat mai, a la pràctica internacional, això. Això no depèn del dret civil, depèn del fet mateix de la secessió. Ara, ja dic, això dependria del joc dels drets nacionals. Si l'Estat espanyol, en aquesta hipòtesi, volgués que tothom conservés la nacionalitat... Bé, es pot fer de tot. Quan hi va haver la independència de Hong Kong, els britànics van ser molt avars i no van conservar la nacionalitat pràcticament de nin-

gú. I, en canvi, quan els portuguesos van veure que Macau cauria a mans de la Xina, van donar el passaport a tothom que ho va demanar. Bé, en això cadascú fa exactament el que li sembla.

Bé, el fet que regles de joc poden dependre de les circumstàncies. Això ja li dic directament que no. Les solucions depenen de les circumstàncies, però sempre que respectin les regles de joc. No ho canviem, no pensem que és un *chewing gum* molt elàstic i que hi podem fer figuretes com vulguem, no és així el dret europeu, no, no ho és. A nosaltres culturalment ens costa més acceptar això que a d'altres, jo ho he viscut a les institucions europees, però t'hi has de fer.

Aquí el senyor Arrufat ha dit una cosa que m'ha interessat: «Tractat que nosaltres no hem votat.» És fora de tema, però és veritat que no l'hem votat; estic completament d'acord amb ell. No es veu per què aquí el pes dels que diuen que no ha de ser decisiu i els que diuen que sí no val re, que és el que va passar amb el Tractat constitucional. Això és un dels il·logismes de la construcció europea, en l'estat en què ens trobem és il·lògic. Bé, doncs, es produeix.

Dit això, jo no sé –i això és un altre tema– si sempre és molt bona qüestió la de sotmetre coses a referèndum. Això és un altre debat. La República Txeca i la República Eslovaca no van fer cap referèndum per separar-se –no se'n va fer–, i dubto molt que hi hagués una disposició explícita a la Constitució txecoslovaca que contemplés l'escissió; potser sí, però ningú no me l'ha explicada, ningú no ha dit en aquest debat que hi ha: «Ah, no comparem amb Txecoslovàquia perquè allí hi havia una disposició...» Ningú no ho ha dit, oi que no? De manera que això... I jo, en canvi, recordo, eh?, els vots de la Ley orgánica del Estado i altres vots. D'això encara me'n recordo, o sigui que jo tinc una altra concepció de la puresa i beneficis del mètode referendari; això ens portaria molt lluny, perquè he tingut unes altres vivències.

Ciutadans o només funciona per...? Això no ho contestaré, evidentment.

La consulta seria indiferent a Europa? Un cop més, la Unió Europea com a tal no veig com es podria pronunciar sobre aquesta qüestió. Ara, això no vol dir que..., el Parlament Europeu, si vol, pot tenir-ne una resolució demà, qui li ho pot privar? Vull dir, no... Tot pot passar. Això no hi té res a veure. El Parlament Europeu és també una cambra d'expressió de l'opinió pública europea, i si trobes un grup polític que posi sobre la taula un projecte de resolució, potser el faràs votar; això és completament independent.

Però el que hem de recordar sempre és que estem en un sistema –això no ho he dit abans per no fer una cosa massa feixuga, des del punt de vista jurídic– de competències d'atribució. Té les que estan atribuïdes i, en aquest sentit, per si encara no ens n'havíem assabentat, l'article que he citat abans, l'article 4 del Tractat de la Unió, comença de la següent manera: «D'acord amb l'article 5, qualsevol competència que els tractats no atribueixin a la Unió correspon als estats membres.» Això no es deia abans, s'ha afegit ara perquè sigui més clar. Per tant, aquí la pregunta no és –com em feien

a vegades les meves autoritats quan era al Parlament Europeu: «Escolti, si això no està prohibit, doncs, deu estar permès. Per què demà» –em deien en aquell moment– «no establim un sou per als diputats de la cambra?» Semblava molt raonable, no? «Per què deixem que cadascú cobri segons el que li doni el Parlament? Per què no hi ha un sou...?» Doncs, miri, perquè vostè no té competència per fer-ho. És clar: no la té; hi ha una cosa que es diu l'«acta electoral» que li dona competències per fer unes coses i no d'altres, i per això no la té. I no s'ha pogut fer un sou per als diputats fins al moment en què no es va reformar el Tractat: es va posar una base jurídica per fer l'Estatut dels diputats i, a partir d'aquí, sí senyor, ara ja està.

Per tant, això també no sé si no contesta una mica a un dels punts que m'ha fet el senyor Pujol: unió bancària, migració, jurisprudència. No, però s'ha anat fent legislació –s'ha anat fent legislació; no, no, hi ha legislació. Hi ha hagut legislació i en moments molt delicats, des del punt de vista jurídic, i amb dificultats grans, en el cas que els britànics no han volgut posar-se d'acord. Però tot això s'aguanta i hi ha legislació i hi ha acords.

I per la resta volia aclarir –perquè el senyor Pujol ha arribat una mica tard– que, quan he parlat d'aquests punts que ha esmentat, parlava dels punts que han manifestat representants de les institucions, eh? Aquí, no era una part d'opinions personals, en absolut.

Respecte a la cosa que jo ja dono per acceptada la consulta, a mi em sap molt de greu d'haver-lo de decebre, però li ho diré: jo sobre aquest tema sóc agnòstic, en tant que, diguem-ho així, especialista en la Unió Europea, perquè el dret europeu és agnòstic en aquesta matèria, per tant, no hi puc tenir personalment una altra actitud. No és que salti al capítol següent, no; és que sobre el capítol següent, parlant sobre base d'hipòtesi, en puc parlar, perquè hi ha cosa, però en canvi sobre el punt concret de la consulta no tinc re, per tant, no puc més que ser agnòstic.

Sobre la qüestió... –perdoni. Bé, jo el que també li diria és que... «Si Espanya digués que sí, problema resolt.» O no, perquè aquí sembla que de vegades Espanya sigui un demitürg que tingui la clau de la solució de tot. No, perquè això facilitaria certament les coses, no n'hi ha dubte, però pensar que els altres, quan es possessin a taula hi estarien d'acord sense demanar re... És que no és corrent, això, a la Unió Europea, eh? Quan es posen a taula, tenen el costum de demanar coses, eh? Els regals absoluts no són corrents, no estan en la tradició de la Unió Europea, tal com jo la conec. Per tant, això podria ser, de tota manera, més complicat, la qual cosa no vol dir que fos necessàriament molt complex. Un cop més, em remeto que això depèn de tot un seguit de circumstàncies i jo també sempre dic que una cosa és ser jurista i fer pronòstic, i una altra cosa és ser profeta, això és molt més arriscat i, certament, jo no ho faré.

Bé, no sé... Per acabar: «Si s'és estat democràtic, s'hi ha de poder entrar.» La Unió Europea té, certament, vocació a aplegar tots els estats democràtics d'Europa. L'objectiu sempre ha estat una unió cada cop més estreta dels pobles d'Europa, no només dels pobles que

en aquell moment formaven part de la Comunitat Europea o la Unió Europea; això és el gran projecte, òbviament. Però això, per si mateix, no t'obre portes. Un exemple que li donaré: el Regne Unit sempre s'ha considerat un estat democràtic; quants anys va fer esperar el general De Gaulle al Regne Unit abans de deixar-lo entrar a la Comunitat? Tenir la credencial democràtica et legitima per presentar la candidatura, sí, però no necessàriament t'obre la porta; això depèn dels objectius i dels interessos dels altres, vegem-ho clarament.

Molt bé. No tinc res més a dir, presidenta. M'excuso si he estat una mica...

La presidenta del Parlament

Els diputats volen demanar algun aclariment o fer alguna altra qüestió? *(Pausa.)*

Doncs, si no és així, agrair al doctor Garzón la seva exposició primera i, després, sobretot, les seves respostes a totes les qüestions que s'han plantejat. Jo crec que ha estat prou clar. I que en aquest cas me n'alegro, i crec que tots els membres de la comissió també, d'haver-lo tingut avui aquí entre nosaltres. Moltes gràcies.

Si s'esperen els diputats tres minuts, acompanyo el doctor Garzón i parlem del segon punt.

La sessió se suspèn a tres quarts de sis de la tarda i onze minuts i es reprèn a les sis.

La presidenta del Parlament

El punt 2 era «Altres qüestions».

Altres qüestions

I era fer un comentari –i després vostès, doncs, fan el seu– respecte als treballs de la comissió i a les compareixences que quedaven pendents. Vull recordar, perquè sé que algun membre de la comissió ha preguntat com és que s'havia convidat el doctor Gregorio Garzón, que en la primera sessió, en el document que jo vaig passar a tots, ja dèiem en un apartat la possibilitat de contactar amb exfuncionaris o alts funcionaris de la Unió Europea per poder tenir-hi una presa de contacte com la que hem tingut. Crec que ha estat prou interessant i que potser podríem pensar en alguna altra persona. Bé, ho deixo aquí.

Després, dir-los que tenim pendents algunes compareixences, que serien les d'Adam Price, demanat per Esquerra Republicana; Jonathan Powell, per Convergència i Unió; August Gil Matamala, pel Grup Mixt; Javier Pérez Royo, per Iniciativa; Mario Zubiaga, pel Grup Mixt, i Jože Mencinger, pel Grup Mixt. De tots aquests, amb dos tenim ja un cert contacte, que és amb l'August Gil Matamala i amb el Javier Pérez Royo, de tal manera que podríem fer-los venir quan ens interessés. Sí que m'agradaria saber si tenen un especial interès que també cridem algun dels altres, si els fem tots o no.

I una altra informació és que jo he estat reunida amb el president del Consell Assessor per a la Transició, amb el senyor Carles Viver i Pi-Sunyer, per comentar-li la possibilitat que tornés aquí a explicar, en una compareixença, els quatre informes que la comissió ja ha fet, que han estat publicats, però que ell ens en pogués donar una visió de conjunt, i hi està obert. Per tant, cap problema: quan ens interressi, pot venir; per tant, també ho deixo a la seva consideració.

I res més. Si vostès volen...

Bé, després hi ha una carta que va venir fa un parell de mesos, del portaveu del Grup Socialista, en la qual deia que, a partir de l'anunci per part del president de la Generalitat, del dia..., el contingut de la pregunta i, a més a més, de la proposició presentada i aprovada en aquest Parlament per traslladar-ho al Congrés de Diputats, considerava que els treballs de la comissió, potser, es podrien donar per acabats. Aquesta carta no es va contestar: jo esperava que hi hagués una reunió per poder parlar-ne.

I per això aquest punt d'«Altres qüestions»: per dir què és el que queda pendent i la consideració per part dels grups de la petició o la proposta del senyor Lucena.

I res més. Donar-los la paraula a vostès.

El senyor Donés.

Albert Donés i Antequera

Sí. Bé, primer, excusar la senyora Calvet, perquè és ella la portaveu i la titular, jo avui he vingut a substituir-la. Però, vaja, és referent a les compareixences: nosaltres, de moment, com que no m'ha dit que no, ens mantenim fermes en la proposta que vam fer.

I respecte a la carta, home, jo crec que tot el que sigui sumar i anar agafant més arguments i poder fer la cosa més clarificadora..., jo crec que prescindir-ne ara, suprimir aquesta comissió, doncs, penso que no val la pena. Crec que val la pena continuar-ne els treballs, es fan molt bé; exposicions com la que avui ens ha fet el senyor Garzón clarifiquen molt les coses. És una llàstima, com ha dit el senyor Pujol, que hi falti gent, perquè crec que són els primers que haurien d'estar aquí i escoltar la gent que de veritat en sap, i que no escoltesin tant ells segons qui, perquè a vegades valdria més que callessin, segons qui.

Moltes gràcies.

La presidenta del Parlament

Senyor Pedret.

Ferran Pedret i Santos

Sí. Per provar de fer-ho de manera endreçada, en funció de les peticions que ens ha fet, presidenta: en primer lloc, atès que en el seu moment no vam tenir cap objecció respecte als noms que aquesta comissió va decidir que cridaria que compareguessin, no tenim absolutament cap objecció que les dues persones que ja estan contactades, el senyor Pérez Royo i el senyor

Gil Matamala, doncs, compareguin, ni tampoc que es facin les gestions oportunes perquè puguin comparèixer la resta dels que aquesta mateixa comissió havia aprovat que compareixerien. Sí que faríem el prec, en aquest punt, que s'agilitessin les gestions, si fos possible, perquè ja hi tornaré després, però creiem que hem arribat a un punt en què no es tracta d'anar dilatant en el temps els treballs d'aquesta comissió.

Pel que fa a la segona qüestió que posava a la nostra consideració, tampoc serem nosaltres els que objectem la presència del senyor... –ara no me'n sortirà el nom...– (*veus de fons*), el senyor Viver i Pi-Sunyer –tothom té lapsus de tant en tant–, perquè vingui a explicar la resta d'informes del Consell Assessor per a la Transició Nacional.

No obstant això, i lligant-ho amb la tercera de les qüestions, que és la carta que el portaveu del meu grup parlamentari va adreçar en el sentit de considerar que potser aquesta comissió ja es podia anar donant per tancada atesos els passos que s'havien anat fent per part del Parlament o per part d'algunes formacions polítiques, que havien anunciat determinats acords, aquí sí que voldria exposar les nostres raons, no? I prego, per tant, la gentilesa de deixar-m'ho fer, sense estendre-m'hi massa.

A veure, jo crec que, si hem de ser honestos amb nosaltres mateixos, aquesta és una comissió d'estudi que té una naturalesa particular; és a dir, hem fet venir aquí persones de perfils diferents, certament, però majoritàriament s'ha donat un enfocament jurídic a la qüestió de l'estudi de quelcom com el dret a decidir; un dret a decidir que sembla bastant ben establert que com a dret positiu no existeix ni és possible trobar-lo a cap text legal ni tampoc a cap manual que parli de drets existents, i que, en tot cas, hem discutit la seva existència o inexistència com a dret natural, que pogués arribar a ser o no positiu en algun moment, però hem discutit la seva existència o inexistència, la seva naturalesa, els seus efectes, el seu abast i la seva possibilitat de distingir-lo o no respecte al dret d'autodeterminació.

Tot això és un debat apassionant, interessantíssim, molt estimulants per a qualsevol que tingui autèntica curiositat intel·lectual i, diguem-ne, molt enriquidor. Però si, en paral·lel a aquest estudi –que, certament, segurament tindria més sentit que es fes en l'àmbit acadèmic, on segur que es fa, també– que fem, es van ja prenent decisions, és cert que es buida de contingut aquesta comissió, eh? I jo crec que es diu això com un intent de ser absolutament honestos amb nosaltres mateixos, perquè, clar, hi ha determinades decisions polítiques, que es prenen amb tota legitimitat per part d'algunes formacions polítiques, que ja pressuposen, diguem-ne, l'existència, i la naturalesa i l'abast d'aquest dret que discutim aquí o estudiem aquí, no?

I, per tant, és en aquest sentit que creiem, des del Grup Socialista, que el més raonable seria, diguem-ne, acabar al més àgilment possible amb els treballs de la comissió en la fase de compareixences i abocar-nos ja tots plegats a la fase de redacció i discussió de conclusions, perquè, si no, això es dilata de manera, diguem-ne, poc útil a l'interès general; evidentment,

molt útil al creixement personal de tots i cadascun de nosaltres, que assistim a autèntiques lliçons de dret com a la que acabem d'assistir, però poc útil a trobar solucions a la situació política en què ens trobem, si tenim en compte que hi ha decisions que ja es prenen en altres marcs.

Moltes gràcies.

La presidenta del Parlament

Senyor Jaume Bosch.

Jaume Bosch i Mestres

Sí. En primer lloc, nosaltres som partidaris, evidentment, de fer les compareixences que queden, excepte que algun grup pensi que alguna no és imprescindible. Per part nostra, que vam proposar el senyor Javier Pérez Royo, hi insistim, perquè ens sembla, a més a més, i més després d'haver-lo escoltat no fa massa en unes jornades al col·legi d'advocats, que les aportacions que pot fer poden ser molt interessants per a la comissió.

També trobem correcte que el senyor Carles Viver i Pi-Sunyer vingui a exposar informes que toquen de ple la qüestió que tractem.

La segona qüestió. A nosaltres ens sembla que seria bo que la comissió també pogués estudiar el que passa si, com és possible i gairebé segur, el Congrés de Diputats tanca la via del 150.2. Ho dic en el sentit que no hem de preveure que això trigui molt a passar, tant de bo sigui que sí però és probable que sigui que no, i jo crec que seria bo tenir un marc en què, si això es produeix, atès que tots hem vist que hi ha diverses vies i que la del 150.2 n'era una, poguéssim veure una mica col·lectivament, també, què fem a partir d'aquell moment.

I en tercer lloc, sí que és veritat que nosaltres tampoc seriem partidaris de dilatar això eternament, evidentment, però sí que arribar a aquest punt, havent fet les diverses compareixences, veure si a partir de llavors n'hem de fer alguna més en funció del que hagi passat al Congrés de Diputats i estudiar les altres alternatives, i, després, posar-nos a elaborar les conclusions. I en aquest sentit jo sí que l'únic que diria al senyor Pedret és que, evidentment, la via del 150.2 és políticament molt significativa, però que només és un aspecte dels que hem tractat. A mi se m'acut que a les conclusions, com a mínim, hi haurà d'haver tres àmbits –com a mínim–: l'àmbit de les vies legals per exercir el dret a decidir, una de les quals és el 150.2; un altre dels temes que hem tractat, que seria com poden incidir o quines lliçons podem treure de les experiències d'Escòcia i del Quebec, que ja ho hem tractat prou a fons, i, fins i tot, una tercera, que avui n'hem tingut un exemple, que és el tema de la implicació europea en tot aquest procés.

Per tant, la nostra opinió seria intentar fer al més aviat possible les compareixences que queden; quedar oberts, en la mesura que sembla que no ha de passar molt temps, a veure com analitza la Comissió del Dret a Decidir el tema d'una previsible o possible negativa del Congrés de Diputats a acceptar la via del 150.2, i,

un cop fet això i analitzat què fem, segurament, tirar ja endavant les conclusions de la comissió.

La presidenta del Parlament

El senyor Arrufat.

Quim Arrufat Ibáñez

Sí. No m'hi estendré perquè coincideixo en gairebé la totalitat del que ha dit el senyor Jaume Bosch i, per tant, nosaltres sí que trobem necessari que s'esgotin, diguéssim, les compareixences previstes. De fet, les que hem fet fins ara han tingut un molt marcat caràcter constitucionalista i, en canvi, les que queden ara no ho són tant, en aquest aspecte, i per tant hem sentit, diguéssim, molts discursos reiterats en aquesta comissió i ara queda, diguéssim, una diversitat a esgotar que per ics raons ha quedat al final, però que és interessant, per tant, esgotar-ho.

També que el senyor Carles Viver i Pi-Sunyer pugui venir a exposar els últims informes ens sembla interessant.

I coincideixo en una part en el que ha exposat en Ferran Pedret quan deia que és una comissió una mica especial, fruit d'una situació també una mica o molt especial, i que, si bé en una comissió d'estudi normal sobre qualsevol cosa normal que no fos especial, diguéssim, amb posterioritat a les compareixences es procediria automàticament a la redacció d'unes conclusions i es tancaria la comissió, i en uns terminis, a més a més, molt reglamentaris i prudencials, sense necessitat d'haver-los d'allargar, sí que trobem que aquesta comissió seria com a mínim necessari tenir-la oberta fins –com s'ha dit just abans de mi– que es pronunciï el Congrés dels Diputats sobre la via del 150.2, perquè seria, per nosaltres, un marc important per veure si hem d'allargar l'estudi o si hem de concloure la comissió en aquell moment, una vegada ens hi hàgim trobat com a espai per parlar-nos.

La presidenta del Parlament

El senyor Pujol.

Oriol Pujol i Ferrusola

A veure si sóc breu, presidenta. Gràcies pel torn. En la línia del que s'ha dit abans, eh?, per part de la resta de diputats que han intervingut i començant pel final –«pel final» vull dir pel suggeriment o per l'escrit que ens fa arribar el Grup Socialista, amb data de 13 de desembre. Bé, una mica des de la discrepància, no?, entenent, de veritat, el bon to, inclús posant-me a la seva pell, que ha tingut en aquesta comissió.

Jo crec que arribar a dir que «els treballs d'aquesta comissió han esdevingut innecessaris» és un punt agosarat, perquè aquesta comissió va començar, en la seva primera compareixença, amb la compareixença del doctor Viver i Pi-Sunyer, precisament per analitzar les cinc vies que el Consell per a la Transició Nacio-

nal ens proposava. Recordem que en aquell moment el doctor Viver i Pi-Sunyer el que suggeria a aquest Parlament i a l'acció política, a tots aquells grups que estan a favor del dret a decidir, és que comencéssim per una via catalana; de les cinc vies que es presentaven: «Comenceu» –deia, i diu encara l'informe, perquè l'informe és vigent i està a la disposició de tothom– «per una via catalana.» I jo crec que va ser la dinàmica d'aquesta mateixa comissió la que, fruit de l'estudi del debat, de la discussió que vam tenir entre nosaltres..., que inclús jo m'atreuria a dir –i perdonin la...– que vam convèncer el doctor Viver i Pi-Sunyer que la primera via no havia de ser la pròpia catalana estrictament, que havia de ser aquella que, sota el marc de la legalitat i d'acord amb la Constitució, ens permet la Constitució, que és utilitzant el 150.2. Això és un fruit d'aquesta comissió; home, em sembla un punt agosarat arribar a dir que «les tasques i l'estudi d'aquesta comissió han esdevingut innecessaris», perquè un primer fruit va ser això.

Però és que no s'ha acabat. Primer, perquè –ho han dit altres companys, ja sigui el diputat Bosch, o el diputat Donés o el diputat Arrufat, no?– hi han altres vies que, potser, s'hauran d'esdevenir pel fet que aquesta, probablement i previsiblement, no pugui prosperar. Doncs, aquí ens tindran, per continuar explorant les vies que ens va suggerir el Consell per a la Transició Nacional, o d'altres.

Però és que a més a més m'atreuria a dir que la bonat que ha tingut aquesta comissió d'estudi..., i a mi em sap greu, eh?, perquè jo ja sé que em faré molt pesat, al final, amb la història de qui hi ha i qui no hi ha en la comissió d'estudi, senyora presidenta, però, home, potser haig de poder dir que, acostumats al pim-pam-pum, i a una baralla de mata-degolla i a una cosa de gairebé sang i fetge, doncs, home, haig d'agrair que la tasca que tenim en aquesta comissió, en benefici de, com a mínim, els que hi som i, de retruc, de la feina que ens toca fer, és que no és de pim-pam-pum. I quan no és de pim-pam-pum, tenint en compte l'excepcionalitat del que tenim entre mans, doncs, francament, com a mínim des de Convergència i Unió hi trobem molt però que molt valor. I, per tant, no és innecessària, sinó absolutament necessària i ho continuarà sent.

No m'atreixo a dir quin és el termini a partir del qual això pot esdevenir innecessari. Ja ho decidirem, si els sembla bé; no ho sé: quan retorni un possible no, quan explorem una de les altres quatre vies que ens resten, etcètera. Jo en aquest cas no em constrenyeria tant a establir-hi ja una data de caducitat.

I per les dues propostes restants que ens feia, senyora presidenta, efectivament, dir-li sí al senyor Viver i Pi-Sunyer, sí al fet que ens vingui a informar. Jo crec que això... Jo m'atreixo a dir-li, senyora presidenta, si no li sap greu, a més, que convidi els grups que no hi són. Convidi'ls, sí, perquè –encara que no intervinguin, convidi'ls– jo crec que val la pena que hi siguin.

I a la resta de compareixents, ens vam proposar des del primer dia, i això va ser l'acord que vam fer tots els grups, la llista de compareixents, que ens permetia, com la d'avui, doncs, tenir una visió..., jo m'atreixo a dir-ho: avui he tingut un punt de gerro d'aigua freda, des del punt de vista jurídic, amb els plantejaments que ens ha fet el doctor Garzón, però no per això ens són poc útils, com crec que no ho seran les anàlisis que ens puguin fer del procés que té Escòcia o, com ha dit el senyor Bosch, doncs, l'anàlisi que fa el doctor Pérez Royo, com de tots els altres proposants. I jo suggeriria, doncs, que sí, que, en la mesura que sigui possible per part d'ells, s'anessin agendant.

La presidenta del Parlament

Bé, escoltats tots, jo crec que, bé, s'ha recollit tot el que han dit. Sí que voldria afegir-hi una cosa: és cert que aquí dins de la comissió el que hi han hagut són compareixences, però és clar, també, que el resultat d'aquestes compareixences ha fet que hi hagués, d'una banda, la proposició de llei que avui està al Congrés de Diputats, i, d'una altra, l'anunci del president junt amb els grups o una part dels grups d'aquesta comissió. Però també és cert que en la primera sessió amb el senyor Viver i Pi-Sunyer es va parlar de cinc vies, es va parlar d'una via catalana, una que ja està aprovada i que no es va considerar que fos la més idònia per portar al Congrés de Diputats, i l'altra via catalana, que és la Llei de consultes, que està, com si diguéssim, en tràmit i a punt d'aprovar-se.

Jo no crec que hàgim de posar una data *finis* a aquesta comissió. Si hi hem de posar alguna data, potser s'ha d'esperar al 9 de novembre i potser s'ha d'esperar a veure si alguna altra via que hàgim tirat endavant, doncs, va endavant o no va endavant. Potser també haurem d'esperar a saber el resultat de la resolució del Parlament de Catalunya sobre la sobirania, que avui està en debat en el Tribunal Constitucional i que amb tota probabilitat, si fem cas de les filtracions, abans de Setmana Santa en podem tenir la resolució a les mans, i crec que també és un tema a parlar aquí, en funció de com resulti aquesta resolució.

Per tant, hem escoltat a tots, crec que la majoria està d'acord que es mantingui aquesta comissió, almenys de moment, i crec que el millor és no posar-hi data final perquè tenim molta feina a fer.

Si els sembla bé, també podem quedar amb aquesta proposta, i sí que els citarem, doncs, d'aquí a quinze dies per fer una altra compareixença que, si podem, seria la del senyor Pérez Royo i la de Gil Matamala, que són els que ja tenim previstos.

Doncs, s'aixeca la sessió.

La sessió s'aixeca a un quart de set del vespre i cinc minuts.